NIEPODLEGŁA 1918...
LUDZIE I WYDARZENIA

INDEPENDENCE 1918...
PEOPLE AND EVENTS

NIEPODLEGŁA 1918...

LUDZIE I WYDARZENIA

INDEPENDENCE 1918... PEOPLE AND EVENTS

Katalog wystawy / Exhibition catalog

Warszawa 2018

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Wystawa i katalog „Niepodległa 1918... Ludzie i Wydarzenia”

Exhibition and catalog “Independent Poland 1918... people and events”

Scenariusz wystawy / Exhibition scenario: Zofia Kunert, Marcin Białas

Konsultacja historyczna / Historical consultancy:
dr Jan Tarczyński, Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
prof. dr hab. Janusz Odziemkowski, Katedra Historii Wojskowości Wydziału Historii i Nauk Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
Projekt i opracowanie graficzne katalogu / Layout and Graphic design of the catalog: Anna Szacoń
Projekt i opracowanie graficzne wystawy / Layout and Graphic design of the exhibition: Joanna Iwanicka, Beata Dymczyk, Anna Szacoń

Korekta / Proof-reading: Beata Czekaj-Wiśniewska

Pomoc techniczna / Technical assistance: Izabela Ajdacka, Hanna Rewers

Tłumaczenie na język angielski / Translated from Polish by: Translation Street

Copyright by Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

Warszawa 2018

ISBN 978-83-63050-66-5

Druk / Printed in Poland by: MATRIX-DRUK

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

WIELKA WOJNA
– ŚWIAT A SPRAWA POLSKA

THE GREAT WAR – THE WORLD AND THE POLISH QUESTION

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W listopadzie 1918 roku Polska – podzielona w końcu XVIII wieku pomiędzy Rosję, Prusy i Austrię – wróciła na mapę Europy po 123 latach zaborów.

Trudny proces odbudowy suwerennego państwa nie byłby możliwy bez zaangażowania tysięcy polskich patriotów: żołnierzy i polityków, którzy umiejętnie wykorzystali sprzyjającą sytuację międzynarodową (klęska Niemiec i Austro-Węgier w I wojnie światowej, wybuch rewolucji i upadek caratu w Rosji).

Odradzającą się Polskę czekały jeszcze trzy lata walk o przebieg granic, ale momentem decydującym był 11 listopada 1918 roku.

In November 1918, Poland – partitioned in the late 18th century between the Russian, Prussian, and Austrian Empires – reappeared on the European map after 123 years of captivity.

The restoration of independence would not have been possible without the involvement of thousands of Polish patriots, soldiers and politicians, who skilfully took advantage of the favourable international situation (the defeat of Germany and Austria-Hungary in World War I, the outbreak of the revolution and the fall of tsarism in Russia).

The reborn Poland had to struggle for three more years to establish its boundaries, but the turning point came on 11 November 1918.

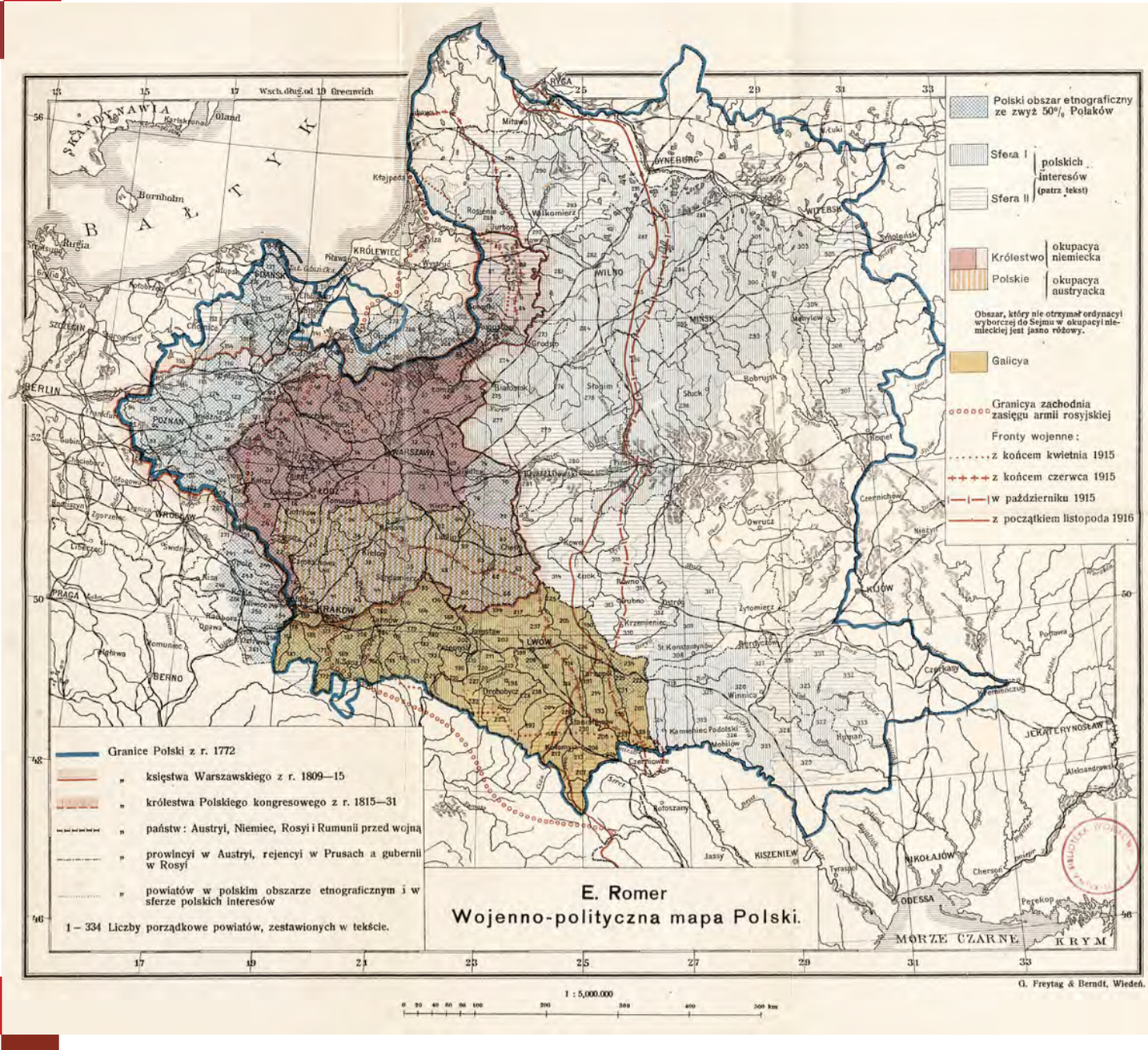
Grafika „Wskrzeszenie Polski" pokazująca główne wydarzenia i postaci zaangażowane w odzyskanie niepodległości. Łódź, 1919 rok.

"Resurrection of Poland" engraving, showing the main figures involved in the restoration independence. Łódź, 1919.

cbw.wp.mil.pl
CBW digital born

WIELKA WOJNA – ŚWIAT A SPRAWA POLSKA

THE GREAT WAR – THE WORLD AND THE POLISH QUESTION

Wojenno-polityczna mapa Polski (wydana z okazji Aktu 5 listopada 1916), Lwów, 1916 rok.

The military and political map of Poland (published to commemorate the Act of 5th November 1916), Lviv, 1916.

cbw.wp.mil.pl
CBW digital born

Odczytanie żołnierzom Legionów Polskich „Aktu 5 listopada" przez ppłk. Leona Berbeckiego. Baranowicze, 1916 rok.

Lt. Col Leon Berbecki reads out the Act of 5th November to the soldiers of the Polish Legions. Baranowicze, 1916.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

AKT 5 LISTOPADA 1916

Od 1915 roku, po ustąpieniu Rosjan z zagrabionego terytorium, ziemie polskie były okupowane przez państwa centralne – Niemcy i Austro-Węgry. Ich armie, ponoszące coraz większe straty, potrzebowały uzupełnień.

5 listopada 1916 roku cesarz niemiecki Wilhelm II i austriacki Franciszek Józef wydali w tym celu proklamację, zawierającą obietnicę utworzenia Królestwa Polskiego. Miało ono pozostawać w niesprecyzowanej „łączności z obu sprzymierzonymi mocarstwami". W akcie tym nie określono granic przyszłej monarchii, a jej status wyrażało słowo „samodzielne" zamiast „niepodległe". We wrześniu 1917 roku niemieckie i austro-węgierskie władze okupacyjne powołały w Królestwie Polskim namiastkę polskiego rządu – Radę Regencyjną.

Proklamacja dwóch cesarzy nie zwiększyła napływu Polaków do armii państw centralnych, ale stanowiła pierwszy krok w umiędzynarodowieniu sprawy polskiej.

ACT OF 5TH NOVEMBER 1916

From 1915, after the Russians had withdrawn from the taken land, the Polish territory was occupied by the Central Powers, comprising Germany and Austria-Hungary. Sustaining heavy losses, their armies needed reinforcements.

Therefore, on 5 November 1916, the German Emperor Wilhelm II and Austrian Emperor Franz Joseph I issued a proclamation promising to form the Kingdom of Poland. The Kingdom was supposed to remain in an ambiguous "union with both the Allied Powers". The Act did not specify the borders of the future monarchy, but its status was defined as "independent". In September 1917, the German and Austro-Hungarian occupiers established a makeshift Polish Kingdom government – the Regency Council.

The proclamation of the two emperors did not result in an increased inflow of Poles to the Central Power armies, but it was the first step towards bringing up the Polish question in the international arena.

WYSTĄPIENIE PREMIERA WŁOCH

12 grudnia 1916 roku, na podstawie wystąpienia premiera Vittorio Orlando, włoska Izba Deputowanych stwierdziła konieczność odbudowy państwa polskiego.

ITALIAN PRIME MINISTER'S SPEECH

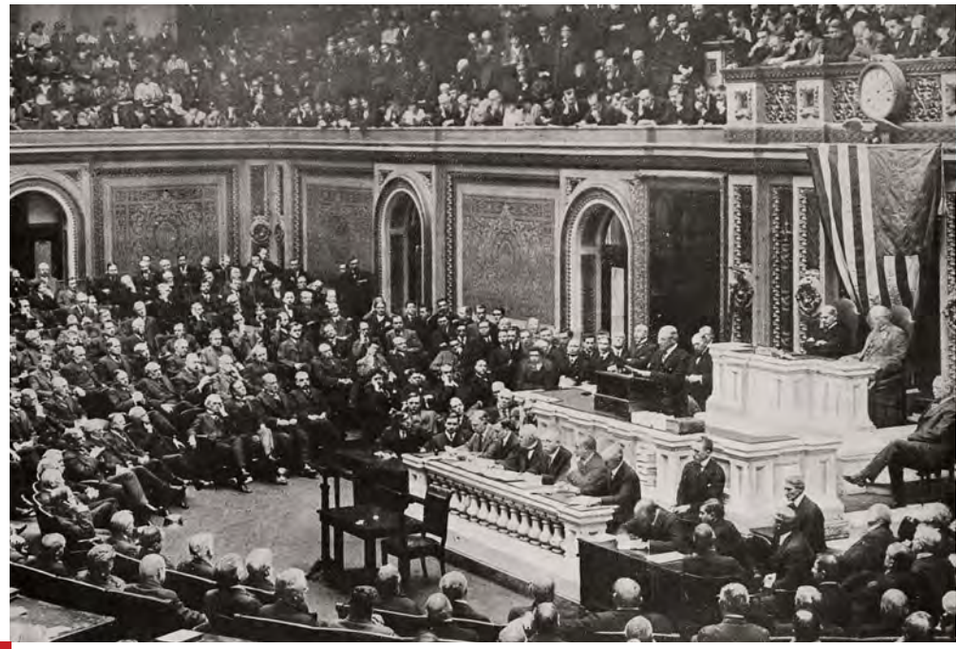
On 12 December 1916, following the speech of Prime Minister Vittorio Orlando, the Italian Chamber of Deputies concluded that efforts need to be taken to restore Poland.

Premierzy: Włoch Vittorio Emanuele Orlando (drugi z lewej), Wielkiej Brytanii David Lloyd George i Francji Georges Clemenceau oraz prezydent Stanów Zjednoczonych Thomas Woodrow Wilson. Konferencja pokojowa w Paryżu, 27 maja 1919 roku.

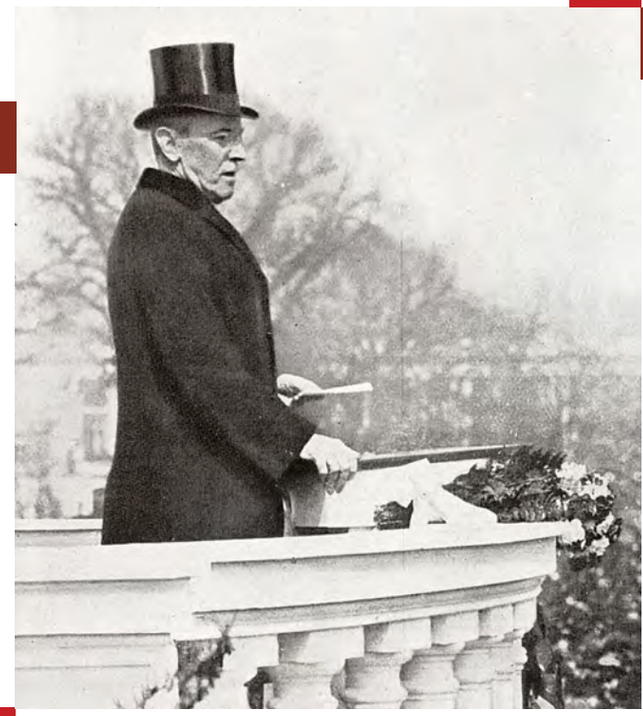
Premierzy: Włoch Vittorio Emanuele Orlando (drugi z lewej), Wielkiej Brytanii David Lloyd George i Francji Georges Clemenceau oraz prezydent Stanów Zjednoczonych Thomas Woodrow Wilson. Konferencja pokojowa w Paryżu, 27 maja 1919 roku.

cbw.wp.mil.pl
CBW digital born

Ogłoszenie przez prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona zerwania stosunków dyplomatycznych z Niemcami. Waszyngton, 3 lutego 1917 roku.

President Woodrow Wilson announces the severance of diplomatic relations with Germany. Washington, D.C., 3 February 1917.

Prezydent USA Thomas Woodrow Wilson na balkonie Kapitolu.

U.S. President Woodrow Wilson on the Capitol balcony.

WYSTĄPIENIA PREZYDENTA STANÓW ZJEDNOCZONYCH THOMASA WOODROWA WILSONA

22 stycznia 1917 roku prezydent Thomas Woodrow Wilson w orędziu w Senacie USA powiedział m.in., że „powinna powstać zjednoczona, niezależna i autonomiczna Polska".

8 stycznia 1918 roku w corocznym orędziu w Kongresie USA prezydent Thomas Woodrow Wilson przedstawił projekt nowego ładu politycznego po zakończeniu I wojny światowej. W 13 punkcie prezydenckiego programu padła zapowiedź utworzenia niezawisłego państwa polskiego:

Należy stworzyć niezawisłe państwo polskie, które winno obejmować terytoria zamieszkane przez ludność niezaprzeczalnie polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezawisłość polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym.

U.S. PRESIDENT WOODROW WILSON'S SPEECH

On 22 January 1917, in his address to the Senate of the United States, President Woodrow Wilson stated, among other things, that "there should be a united, independent, and autonomous Poland".

On 8 January 1918, in his annual speech to the United States Congress, President Woodrow Wilson outlined the idea of a new political order after the end of the Great War. In point 13, the president announced the creation of an independent Polish state:

An independent Polish state should be erected which should include the territories inhabited by indisputably Polish populations, which should be assured a free and secure access to the sea, and whose political and economic independence and territorial integrity should be guaranteed by international covenant.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

WIELKA WOJNA – ŚWIAT A SPRAWA POLSKA

THE GREAT WAR – THE WORLD AND THE POLISH QUESTION

Pierwsze manifestacje robotniczo-chłopskie na placu Znamienskim w Petersburgu, luty 1917 rok.

The first manifestation of workers and peasants in Znamenskaya Square, Saint Petersburg, February 1917.

REWOLUCJA LUTOWA W ROSJI 1917 ROKU I POWSTANIE RZĄDU TYMCZASOWEGO

Rząd Tymczasowy Rosji został utworzony 15 marca 1917 roku po obaleniu caratu w wyniku rewolucji lutowej. Powstał na mocy porozumienia Komitetu Tymczasowego Dumy (parlamentu) i Piotrogrodzkiej Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich.

27 marca 1917 roku Piotrogrodzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich wydała odezwę o prawie Polski do „całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym".

30 marca 1917 roku Rosyjski Rząd Tymczasowy zapowiedział utworzenie niepodległego państwa polskiego, ale połączonego z Rosją sojuszem wojskowym.

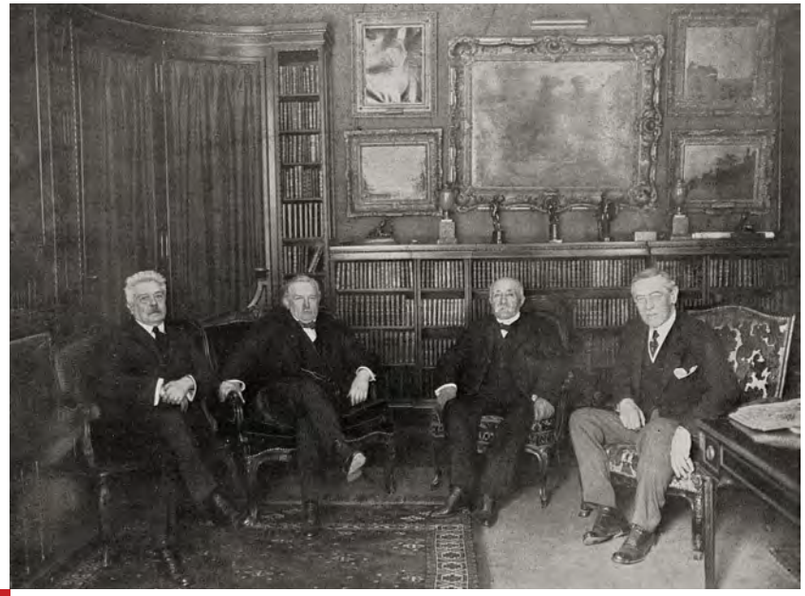
RUSSIAN FEBRUARY REVOLUTION IN 1917 AND THE FORMATION OF THE PROVISIONAL GOVERNMENT

The Russian Provisional Government was established on 15 March 1917 following the downfall of tsarism in the aftermath of the February Revolution. It was the result of an agreement between the Provisional Committee of the State Duma (parliament) and the Petrograd Soviet of Workers' and Soldiers' Deputies.

On 27 March 1917, the Petrograd Soviet of Workers' and Soldiers' Deputies issued a proclamation on Poland's "right to complete independence in national and international affairs".

On 30 March 1917, the Russian Provisional Government announced the formation of an independent Polish state in a military alliance with Russia.

CBW digital born

**Premierzy: Włoch Vittorio Emanuele Orlando (drugi z lewej), Wielkiej Brytanii David Lloyd George i Francji Georges Clemenceau oraz prezydent Stanów Zjednoczonych Thomas Woodrow Wilson.
Zdjęcie z konferencji pokojowej w Paryżu, 27 maja 1919 roku.**

Prime ministers: Vittorio Emanuele Orlando of Italy (second from the left), David Lloyd George of the United Kingdom, and Georges Clemenceau of France, and U.S. President Woodrow Wilson.
Picture taken at the Paris Peace Conference, 27 May 1919.

WYSTĄPIENIE PREMIERA WIELKIEJ BRYTANII DAVIDA LLOYD GEORGE'A

5 stycznia 1918 roku:
Niepodległa Polska obejmująca wszystkie rdzenne żywioły, które zechcą wejść w jej skład, stanowi naglącą konieczność dla stabilizacji Europy.

UK PRIME MINISTER DAVID LLOYD GEORGE'S SPEECH

5 January 1918:
An independent Poland comprising all those genuinely Polish elements who desire to form part of it, is an urgent necessity for the stability of Western Europe.

TRAKTAT BRZESKI

Traktat pokojowy podpisany w Brześciu nad Bugiem 9 lutego 1918 roku między Cesarstwem Niemieckim i Austro-Węgrami a nowo powstałą Ukraińską Republiką Ludową. Przyznawał Ukraińcom Chełmszczyznę, Przemyśl i część Podlasia. Tajna klauzula przewidywała również przekazanie Ukrainie części Galicji i Bukowiny.

Rada Regencyjna Królestwa Polskiego nazwała ten układ „aktem przemocy"; protestowali polscy posłowie w parlamentach Niemiec i Austro-Węgier; masowo strajkowali Polacy w Galicji.

Skomplikowana sytuacja polityczna i wojskowa na Ukrainie oraz powszechny sprzeciw Polaków sprawiły, że postanowienia traktatu nie weszły w życie.

3 marca 1918 roku podpisano, także w Brześciu, traktat pokojowy między Niemcami i Austro-Węgrami a Rosją Radziecką. Rosja wycofując się z wojny straciła ziemie Królestwa Polskiego, Litwy, Łotwy, Estonii, zachodniej Białorusi i Finlandii. Na tych terenach do zakończenia wojny i konferencji pokojowej w Paryżu pozostawały niemieckie wojska okupacyjne.

TREATY OF BREST-LITOVSK

A peace treaty signed in Brest-Litovsk on 9 February 1918 by the German Empire, Austria-Hungary, and the newly-established Ukrainian People's Republic. The Ukraine obtained the Chełm Land, Przemyśl, and part of Podlachia. There was also a secret clause assigning part of Galicia and Bukovina to the Ukraine.

The Regency Council of the Kingdom of Poland referred to this agreement as "an act of violence"; Polish MPs protested in the German and Austro-Hungarian parliaments; mass strikes of Poles broke out in Galicia.

The complicated political and military situation in the Ukraine and the general Polish opposition prevented the treaty from coming into force.

On 3 March 1918, a peace treaty was also signed in Brest-Litovsk with Germany, Austria-Hungary and Soviet Russia. Withdrawing from the war, Russia lost the territories of the Kingdom of Poland, Lithuania, Latvia, Estonia, Western Belarus, and Finland. Until the end of the war and the Paris Peace Conference, those lands remained occupied by the German army.

CSW
digital born

Rewolucjoniści na dziedzińcu pałacu królewskiego w Berlinie, 9 listopada 1918 roku.

Revolutionaries in the Berlin Palace courtyard, 9 November 1918.

REWOLUCJA LISTOPADOWA W NIEMCZECH

Rewolucja w Niemczech, która rozpoczęła się w pierwszych dniach listopada 1918 roku, doprowadziła do obalenia monarchii (9 listopada – abdykacja cesarza Wilhelma II) i ustanowienia republiki parlamentarnej na czele z socjaldemokratą Fryderykiem Ebertem; jej wybuch przyspieszył zakończenie I wojny.

GERMAN NOVEMBER REVOLUTION

The revolution in Germany that started at the beginning of November 1918 led to the downfall of the monarchy (9 November – abdication of Emperor Wilhelm II) and the establishment of a parliamentary republic headed by a social democrat, Friedrich Ebert. It also expedited the end of World War I.

Walki przed pałacem królewskim w Berlinie, 9 listopada 1918 roku.

Battles at the Berlin Palace, 9 November 1918.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

KAPITULACJA NIEMIEC

Rozejm między Ententą i Cesarstwem Niemieckim kończący I wojnę światową został zawarty 11 listopada 1918 roku w Compiègne.

Artykuł XII rozejmu przewidywał wycofanie wojsk niemieckich z terenów Austro-Węgier, Rumunii, Turcji oraz byłego już Imperium Rosyjskiego, a więc również z ziem polskich, „gdy alianci uznają moment ewakuacji za właściwy".

GERMAN SURRENDER

The armistice between the Triple Entente and the German Empire, which put an end to World War I, came into force on 11 November 1918 in Compiègne.

According to Article XII, all German troops in the territory of Austria-Hungary, Romania, Turkey, or the former Russian Empire (which also applied to Poland) had to withdraw "as soon as the Allies shall think the moment suitable".

Francuzi: Marszałek Ferdinand Foch (drugi z prawej), gen. Maxime Weygand (drugi z lewej) oraz brytyjski admirał Rosslyn Wemyss (pośrodku) przed wagonem kolejowym, w którym podpisano akt rozejmu z Cesarstwem Niemieckim. Compiègne, 11 listopada 1918 roku.

The French: Marshal Ferdinand Foch (second from the right), Gen. Maxime Weygand (second from the left) and British admiral Rosslyn Wemyss (centre) in front of a railway wagon, where the armistice with the German Empire was signed. Compiègne, 11 November 1918.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

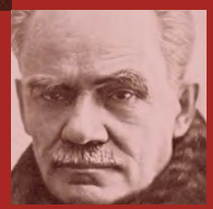

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – POLITYKA

THE PATH TO INDEPENDENCE – POLITICS

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

NACZELNY KOMITET NARODOWY (NKN)

Założony 16 sierpnia 1914 roku w Krakowie w wyniku porozumienia polskich środowisk konserwatywnych i demokratycznych. Miał być najwyższą władzą wojskową, polityczną i skarbową dla Polaków zamieszkujących Galicję. Na jego czele stanął Juliusz Leo. Kolejnymi prezesami byli Władysław Leopold Jaworski i Leon Biliński.

Rozwiązał się jesienią 1917 roku w związku z powołaniem Rady Regencyjnej jako organu władzy Królestwa Polskiego.

SUPREME NATIONAL COMMITTEE

Created on 16 August 1914 in Cracow following an agreement between Polish conservatives and democrats. It was designed as the supreme military, political and tax authority for the Poles living in Galicia. It was headed by Juliusz Leo. He was succeeded by Władysław Leopold Jaworski and Leon Biliński.

It was dissolved in the autumn of 1917, replaced by the Regency Council as the public authority of the Kingdom of Poland.

Juliusz Leo (1862-1918), prezydent Krakowa, pierwszy prezes Naczelnego Komitetu Narodowego.

Juliusz Leo (1862–1918), President of Cracow, the first president of the Supreme National Committee.

Władysław Leopold Jaworski (1865-1930), twórca linii politycznej Naczelnego Komitetu Narodowego.

Władysław Leopold Jaworski (1865–1930), policy maker of the Supreme National Committee.

Członkowie Naczelnego Komitetu Narodowego.

Supreme National Committee members.

Odcisk pieczętny z faksymile podpisu Władysława Sikorskiego, Szefa Departamentu Wojskowego NKN (1914-1917).

The seal impression with the facsimile of the Head of the Supreme National Committee Military Department Władysław Sikorski.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – POLITYKA

THE PATH TO INDEPENDENCE – POLITICS

TYMCZASOWA RADA STANU (TRS)

Rodzaj prowizorycznego rządu, powołanego w styczniu 1917 roku przez niemieckie i austro-węgierskie władze okupacyjne w Królestwie Polskim, w konsekwencji Aktu 5 listopada. Przewodniczącym był Wacław Niemojowski, a szefem Komisji Wojskowej Józef Piłsudski. W sierpniu 1917 roku Tymczasowa Rada Stanu podała się do dymisji.

PROVISIONAL COUNCIL OF STATE

A provisional government established in January 1917 by the German and Austro-Hungarian occupiers in the Kingdom of Poland, as a consequence of the Act of 5th November. Its president was Wacław Niemojowski, and the head of the Military Committee was Józef Piłsudski. In August 1917, the Provisional Council of State disbanded.

Uroczysta inauguracja Tymczasowej Rady Stanu, 15 stycznia 1917 roku. Pośrodku Józef Piłsudski, referent Komisji Wojskowej.

Official inauguration of the Provisional Council of State, 15 January 1917. In the centre: Józef Piłsudski, Military Committee officer.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

KOMITET NARODOWY POLSKI W PARYŻU (KNP)

Organizacja polityczna założona 15 sierpnia 1917 roku w Lozannie, pod przewodnictwem Romana Dmowskiego. Celem Komitetu była odbudowa państwa polskiego przy pomocy państw Ententy, siedzibą był Paryż. Komitet tworzyli politycy Narodowej Demokracji i Stronnictwa Polityki Realnej. Do głównych działaczy należeli: Ignacy Jan Paderewski, Erazm Piltz, Stanisław Kozicki, Marian Seyda, Maurycy Zamoyski, Konstanty Skirmunt oraz Jan Emanuel Rozwadowski.

20 września 1917 roku KNP został uznany za oficjalną reprezentację Polski przez rząd Republiki Francuskiej, a w następnych miesiącach przez Wielką Brytanię, Włochy i Stany Zjednoczone.

Komitet prowadził akcję polityczną na arenie międzynarodowej oraz sprawował kierownictwo polityczne nad organizującą się we Francji ochotniczą armią polską.

Na podstawie umowy między KPN a rządem francuskim 28 września 1918 roku wojsko to uzyskało status niezależnej Armii Polskiej, pod operacyjnym dowództwem Sprzymierzonych.

16 stycznia 1919 roku Komitet uznał rząd Rzeczpospolitej Ignacego Paderewskiego i stał się oficjalnym reprezentantem Polski na konferencję pokojową w Paryżu. Został rozwiązany 15 sierpnia 1919 roku.

POLISH NATIONAL COMMITTEE IN PARIS

A political body formed on 15 August 1917 in Lausanne under the leadership of Roman Dmowski. Seated in Paris, the Committee was preoccupied with the restoration of Poland with the help of the Triple Entente members. It was composed of politicians of the National Democracy and the Real Politics Party. The main activists of the Committee included Ignacy Jan Paderewski, Erazm Piltz, Stanisław Kozicki, Marian Seyda, Maurycy Zamoyski, Konstanty Skirmunt, and Jan Emanuel Rozwadowski.

On 20 September 1917, the PNC was recognized by the French Republic as the legitimate representative of Poland, and in the following months also by the United Kingdom, Italy and the United States.

The Committee was active in the international political arena and was the policy maker for the newly created volunteer Polish Army in France.

Based on an agreement between the PNC and the French government, on 28 September 1918 the army was acknowledged as an independent Polish Army under the operational command of the Allied powers.

On 16 January 1919, the Committee recognised the Polish government of Ignacy Jan Paderewski and became the official representative of Poland at the Paris Peace Conference. It was dissolved on 15 August 1919.

Komitet Narodowy Polski podczas nominacji gen. bryg. Józefa Hallera na naczelnego dowódcę Armii Polskiej we Francji. Paryż, 4 października 1918 roku.

Polish National Committee during the appointment of Brig. Gen. Józef Haller as the commander-in-chief of the Polish Army in France. Paris, 4 October 1918.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Rado Regencyjna!

Żołnierze polscy uwięzieni są w obozie jeńców!

Jakże przystąpić do budowy armii, a dopuścić do krzywdy tych, co pierwsi na czyn zbrojny się ważyli. Jak tworzyć wojsko, gdy marnują się jedynie zdolni i uprawnieni do stworzenia dlań kadrów.

Naród domaga się uwolnienia Legjonistów ze Szczypiorna, Benjaminowa, Hawelberga. Domaga się umożliwienia w ten sposób kolegom ich z Galicji powrotu do szeregów!

Żąda zwolnienia wodza ich

Piłsudskiego!

Wtedy tylko możliwem będzie stworzyć samodzielne wojsko polskie.

Naród czeka na pierwszy twój czyn—Rado Regencyjna!

Apel do Rady Regencyjnej z 1917 roku o podjęcie działań w sprawie uwolnienia przez Niemców Józefa Piłsudskiego i legionistów internowanych w Szczypiornie, Beniaminowie i Hawelbergu.

A 1917 appeal to the Regency Council calling for action in order to free Józef Piłsudski and the legionnaires interned by Germans to Szczypiorno, Beniaminów and Havelberg.

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – POLITYKA

THE PATH TO INDEPENDENCE – POLITICS

Członkowie Rady Regencyjnej: Józef Ostrowski, arcybiskup Aleksander Kakowski i książę Zdzisław Lubomirski przed Zamkiem Królewskim w Warszawie w dniu objęcia urzędu 27 października 1917 roku.

Regency Council members: Józef Ostrowski, Archbishop Aleksander Kakowski, and Prince Zdzisław Lubomirski in front of the Royal Castle in Warsaw on the day of taking office on 27 October 1917.

cbw.wp.mil.pl
CBW digital born

RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO

Namiastka władzy państwowej w Królestwie Polskim, powołana przez władze okupacyjne państw centralnych we wrześniu 1917 roku.

Rada Regencyjna w składzie: książę Zdzisław Lubomirski, arcybiskup warszawski Aleksander Kakowski oraz ziemianin Józef Ostrowski rozpoczęła urzędowanie 27 października 1917 roku na Zamku Królewskim w Warszawie. Tworzyła zręby polskiej administracji pod niemiecką okupacją, a 7 października 1918 roku wydała manifest proklamujący odbudowę „niepodległego państwa obejmującego wszystkie ziemie polskie z dostępem do morza".

12 października 1918 roku podporządkowała sobie Polską Siłę Zbrojną i mianowała jej dowódcą generała porucznika Tadeusza Rozwadowskiego; wprowadziła rotę przysięgi na wierność Polsce, a 25 października ustanowiła urząd Szefa Sztabu Wojsk Polskich.

10 listopada 1918 roku książę Zdzisław Lubomirski witał w Warszawie w imieniu Rady uwolnionego z twierdzy magdeburskiej Józefa Piłsudskiego. Dzień później, razem z dwoma pozostałymi regentami, przekazał mu dowództwo nad wojskiem. 14 listopada 1918 roku Rada rozwiązała się, przekazując Józefowi Piłsudskiemu pełnię władzy państwowej.

REGENCY COUNCIL OF THE KINGDOM OF POLAND

A semi-independent government of the Kingdom of Poland appointed by the occupation authorities of the Central Powers in September 1917.

The Regency Council, comprised of Prince Zdzisław Lubomirski, Archbishop of Warsaw Aleksander Kakowski, and landowner Józef Ostrowski, took office on 27 October 1917 at the Royal Castle in Warsaw. It created the framework of Polish administration under the Germans occupations, and on 7 October 1918 it issued a decree proclaiming the restoration of "an independent Polish state encompassing all Polish territories with access to the sea".

On 12 October 1918, the Council took command of the Polish Armed Forces and appointed Lt. Gen. Tadeusz Rozwadowski as its chief, instituted the wording of the oath of loyalty to Poland, and on 25 October created the office of the Chief of the Polish General Staff.

On 10 November 1918 in Warsaw, on behalf of the Council, Prince Zdzisław Lubomirski greeted Józef Piłsudski, who had recently been released from the Magdeburg fortress. On the next day, together with the other two regents, Lubomirski handed the command of the army over to Piłsudski. On 14 November 1918, the Council dissolved, transferring full state authority to Józef Piłsudski.

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – POLITYKA

THE PATH TO INDEPENDENCE – POLITICS

Regenci: arcybiskup Aleksander Kakowski i Zdzisław Lubomirski w Łomży w otoczeniu internowanych legionistów, 1917 rok.

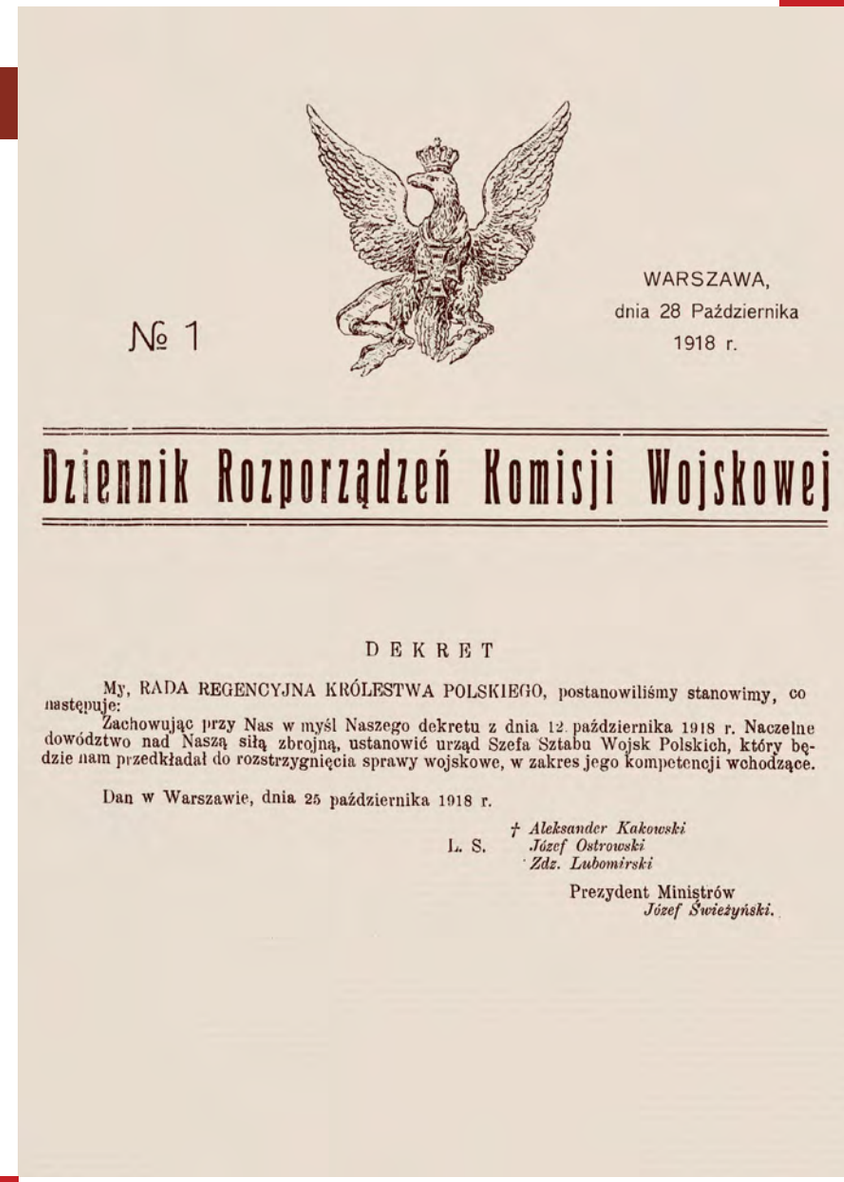
The regents: Archbishop Aleksander Kakowski and Zdzisław Lubomirski in Łomża, accompanied by the interned legionnaires, 1917.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Gen. por. Tadeusz Jordan Rozwadowski (1866-1928), od 28 października 1918 roku szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Lt. Gen. Tadeusz Jordan Rozwadowski (1866-1928), from 28 October 1918 Chief of the Polish General Staff.

№ 1

WARSZAWA,
dnia 28 Października
1918 r.

Dziennik Rozporządzeń Komisji Wojskowej

DEKRET

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy stanowimy, co następuje:

Zachowując przy Nas w myśl Naszego dekretu z dnia 12. października 1918 r. Naczelne dowództwo nad Naszą siłą zbrojną, ustanowić urząd Szefa Sztabu Wojsk Polskich, który będzie nam przedkładał do rozstrzygnięcia sprawy wojskowe, w zakres jego kompetencji wchodzące.

Dan w Warszawie, dnia 25 października 1918 r.

L. S. † *Aleksander Kakowski*
Józef Ostrowski
Zdz. Lubomirski

Prezydent Ministrów
Józef Świeżyński.

Dekret Rady Regencyjnej ustanawiający urząd Szefa Sztabu Generalnego Wojsk Polskich z 25 października 1918 roku.

Decree of the Regency Council on the appointment of the Chief of the Polish General Staff of 25 October 1918.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – POLITYKA

THE PATH TO INDEPENDENCE – POLITICS

RZECZPOSPOLITA ZAKOPIAŃSKA

Rzeczpospolita Zakopiańska istniała od 31 października do 16 listopada 1918 roku na terenie Zakopanego i okolic.

30 października Zakopane (dzień wcześniej niż Kraków) oficjalnie ogłosiło niepodległość. Polacy rozbroili żołnierzy obcych narodowości, przejęli skład broni i stację telefoniczną, ustanowili straż obywatelską i utworzyli Radę Narodową. Jej przewodniczącym, pełniącym obowiązki prezydenta Rzeczpospolitej Zakopiańskiej, wybrano mieszkającego wówczas pod Giewontem Stefana Żeromskiego (1864-1925), wybitnego pisarza i działacza społecznego.

5 listopada 1918 roku członek Rady Narodowej, major Mariusz Zaruski podjął decyzję o zajęciu przez żołnierzy polskich wiosek na Orawie: Piekielnika, Jabłonki, Suchej Góry i Głodówki.

W ten sposób Rzeczpospolita Zakopiańska, w imieniu nieistniejącego jeszcze państwa polskiego, zademonstrowała polskie prawa do Orawy.

16 listopada 1918 roku wobec objęcia zarządu Galicji przez Polską Komisję Likwidacyjną, Rada Narodowa w Zakopanem rozwiązała się i Rzeczpospolita Zakopiańska przestała istnieć.

REPUBLIC OF ZAKOPANE

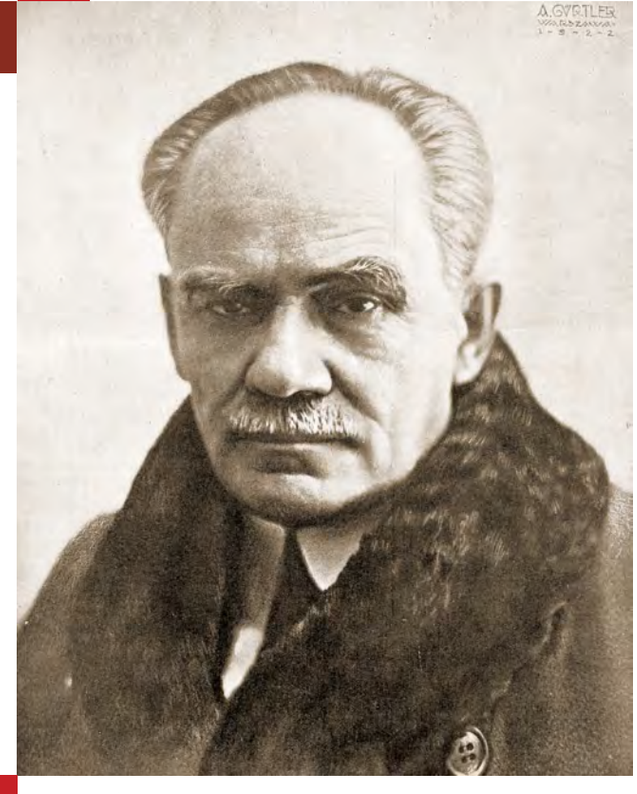
The Republic of Zakopane existed from 31 October to 16 November 1918 in the territory in and around Zakopane.

On 30 October (one day before Cracow), Zakopane officially declared independence. Poles disarmed foreign soldiers, took over the armoury and telephone station, established a citizens' police force and a National Council. This was headed by the acting President of the Republic of Zakopane Stefan Żeromski (1864–1925), an outstanding writer and social activist residing at the foot of Mt Giewont.

On 5 November 1918, a member of the National Council, Major Mariusz Zaruski, ordered Polish soldiers to seize Polish villages in Orava, including Piekielnik, Jabłonka, Sucha Góra and Głodówka.

In this way, on behalf of the still non-existent Poland, the Republic of Zakopane demonstrated Polish claims to Orava.

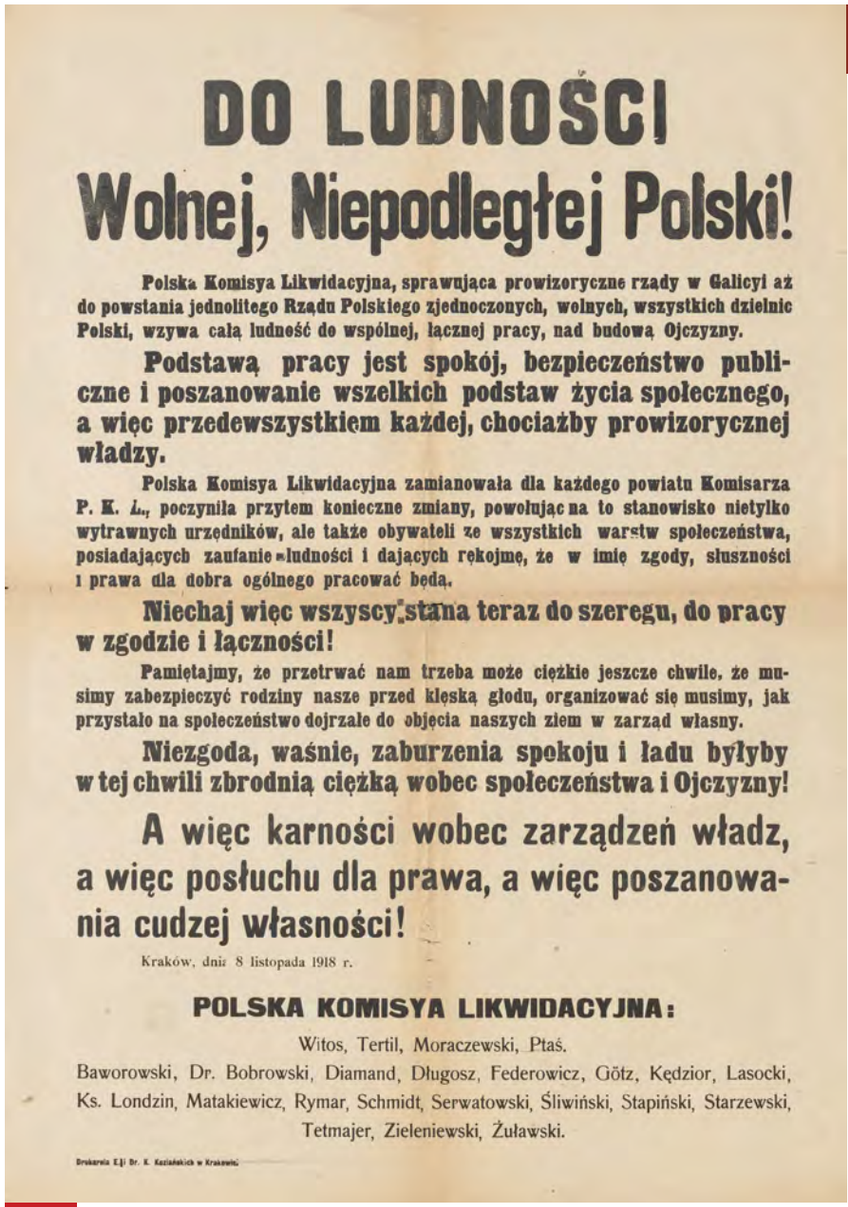
On 16 November 1918, after the Polish Liquidation Committee took command of Galicia, the National Council in Zakopane dissolved and the Republic of Zakopane ceased to exist.

Stefan Żeromski, Prezydent Republiki Zakopiańskiej. Lata dwudzieste XX wieku.

Stefan Żeromski, President of the Republic of Zakopane. Photograph taken in the early 1920s.

cbw.wp.mil.pl
digital born

DO LUDNOŚCI
Wolnej, Niepodległej Polski!

Polska Komisya Likwidacyjna, sprawująca prowizoryczne rządy w Galicyi aż do powstania jednolitego Rządu Polskiego zjednoczonych, wolnych, wszystkich dzielnic Polski, wzywa całą ludność do wspólnej, łącznej pracy, nad budową Ojczyzny.

Podstawą pracy jest spokój, bezpieczeństwo publiczne i poszanowanie wszelkich podstaw życia społecznego, a więc przedewszystkiem każdej, chociażby prowizorycznej władzy.

Polska Komisya Likwidacyjna zamianowała dla każdego powiatu Komisarza P. K. L., poczyniła przytem konieczne zmiany, powołując na to stanowisko nietylko wytrawnych urzędników, ale także obywateli ze wszystkich warstw społeczeństwa, posiadających zaufanie ludności i dających rękojmę, że w imię zgody, słuszności i prawa dla dobra ogólnego pracować będą.

Niechaj więc wszyscy stana teraz do szeregu, do pracy w zgodzie i łączności!

Pamiętajmy, że przetrwać nam trzeba może ciężkie jeszcze chwile, że musimy zabezpieczyć rodziny nasze przed klęską głodu, organizować się musimy, jak przystało na społeczeństwo dojrzałe do objęcia naszych ziem w zarząd własny.

Niezgoda, waśnie, zaburzenia spokoju i ładu byłyby w tej chwili zbrodnią ciężką wobec społeczeństwa i Ojczyzny!

A więc karności wobec zarządzeń władz, a więc posłuchu dla prawa, a więc poszanowania cudzej własności!

Kraków, dnia 8 listopada 1918 r.

POLSKA KOMISYA LIKWIDACYJNA:

Witos, Tertil, Moraczewski, Ptaś.
Baworowski, Dr. Bobrowski, Diamand, Długosz, Federowicz, Götz, Kędzior, Lasocki, Ks. Londzin, Matakiewicz, Rymar, Schmidt, Serwatowski, Śliwiński, Stapiński, Starzewski, Tetmajer, Zieleniewski, Żuławski.

Drukarnia E.ji Dr. K. Kaziańskich w Krakowie.

Odezwa Polskiej Komisji Likwidacyjnej „Do ludności Wolnej, Niepodległej Polski!" wydana w Krakowie 8 listopada 1918 roku.

Manifesto of the Polish Liquidation Committee "To the people of a Free, Independent Poland!" issued in Cracow on 8 November 1918.

POLSKA KOMISJA LIKWIDACYJNA

Prowizoryczny rząd Galicji, powołany 28 października 1918 roku przez polskich posłów do parlamentu austriackiego. Komisja przejęła władzę w Krakowie 31 października. Na jej czele stanął Wincenty Witos. Komisarzem do spraw wojskowych był malarz i poeta, działacz PSL „Piast" Włodzimierz Przerwa-Tetmajer (1861-1923), autor niepodległościowej rezolucji do parlamentu Austro-Węgier z maja 1917 roku: „Polskie Koło Sejmowe stwierdza, że jedynym dążeniem całego narodu polskiego jest odzyskanie niepodległej zjednoczonej Polski z dostępem do morza…". Był również ekspertem do spraw dyplomatycznych i politycznych na konferencji pokojowej w Paryżu 1919 roku oraz autorem projektu odznaki oficerskiej „Parasol" Związku Strzeleckiego.

Włodzimierz Przerwa-Tetmajer.

Włodzimierz Przerwa-Tetmajer.

POLISH LIQUIDATION COMMITTEE

The provisional Galician government formed on 28 October 1918 by Polish members of the Austrian parliament. The Committee took office in Cracow on 31 October. It was headed by Wincenty Witos. The new Military Commissar was Włodzimierz Przerwa-Tetmajer (1861–1923), a painter, poet, and politician of the Polish People's Party "Piast", author of an independence resolution to the Austro-Hungarian parliament in May 1917. "The Polish Sejm Circle declares that the sole intention of the entire Polish nation is to regain an independent, united Poland with access to the sea..." He was also an expert on diplomacy and politics at the Paris Peace Conference in 1919 and the designer of the "Parasol" officer badge of the Riflemen's Association.

CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital barn

Twórca Legionów Polskich, Józef Piłsudski (ósmy z prawej) w otoczeniu sztabu przed Pałacem Biskupów (wówczas Gubernatora) w Kielcach, sierpień 1914 roku. Szef sztabu Kazimierz Sosnkowski (siódmy z lewej).

Józef Piłsudski (eighth right), the creator of the Polish Legions, surrounded by his staff in front of the Palace of Bishops (then Governors) in Kielce, August 1914. Chief of Staff Kazimierz Sosnkowski (seventh left).

LEGIONY POLSKIE

Polska formacja wojskowa, której początek dała Pierwsza Kompania Kadrowa, sformowana 3 sierpnia 1914 roku w Krakowie z inicjatywy Józefa Piłsudskiego. Legiony stanowiły oddzielną formację armii austro-węgierskiej. W okresie od 20 września 1916 roku do 19 lutego 1918 roku nosiły nazwę Polski Korpus Posiłkowy.

Początkowo dzieliły się na Legion Wschodni i Legion Zachodni, z których później powstały trzy brygady: I Brygada, sformowana głównie na Ziemi Krakowskiej; II Brygada, utworzona w Karpatach Wschodnich oraz III Brygada, sformowana w rejonie Piotrkowa Trybunalskiego.

Żołnierze Legionów walczyli z Rosjanami pod Krzywopłotami, Limanową, Łowczówkiem, Konarami, Jastkowem, Rafajłową, Zieloną, Mołotkowem, Kirlibabą i nad Nidą. 13 czerwca 1915 roku ułani II Brygady zasłynęli brawurową szarżą pod Rokitną. Największą bitwę Legiony Polskie stoczyły w lipcu 1916 roku pod Kostiuchnówką na Wołyniu.

15 lutego 1918 roku II Brygada Legionów Polskich w proteście przeciwko postanowieniom pokoju brzeskiego przebiła się pod Rarańczą przez front austriacko-rosyjski i w marcu weszła w skład powstającego na Ukrainie II Korpusu Polskiego gen. bryg. Józefa Hallera. Legioniści, którym nie udało się przedostać na stronę rosyjską, zostali internowani w obozach jenieckich na Węgrzech w miejscowościach Marmaros-Sziget i Huszt.

Czyn Legionów wywarł ogromny wpływ na sprawę Polski podczas I wojny światowej, walnie przyczyniając się do odzyskania przez nią niepodległości w 1918 roku.

POLISH LEGIONS

A Polish military formation deriving from the 1st Cadre Company, established on the initiative of Józef Piłsudski in Cracow on 3 August 1914. The Legions formed a separate formation of the Austro-Hungarian army. From 20 September 1916 till 19 February 2018, they were called the Polish Auxiliary Corps.

The Legions were initially divided into the Eastern Legion and the Western Legion, from which three brigades were later formed: the 1st Brigade, established mainly in the Cracow Land; the 2nd Brigade, established in the Eastern Carpathians; and the 3rd Brigade, established in the area of Piotrków Trybunalski.

Polish Legion soldiers fought battles against the Russians near Krzywopłoty, Limanowa, Łowczówek, Konary, Jastków, Rafajłowa, Zielona, Mołotkowo, Kirlibaba and by the Nida river. On 13 June 1915, uhlans of the 2nd Brigade launched a famous daring charge in the Battle of Rokitna. The biggest battle fought by the Polish Legions was the one at Kostiuchnówka in Volhynia in July 1916.

On 15 February 1918, the 2nd Brigade of the Polish Legions broke through the Austrian-Russian front at Rarańcza to protest against the terms of the Treaty of Brest-Litovsk; in March 1918, it formed a part of the 2nd Polish Corps under Brigadier General Józef Haller being established in the Ukraine. The Polish Legion soldiers who did not make it to the Russian side were interned in POW camps in Marmaros-Sziget and Khust in Hungary.

The actions of the Legions had a huge impact on the Polish cause during World War I, greatly contributing to the regaining of independence by Poland in 1918.

www.wp.mil.pl
CBW
digital born

POLACY!

Godzina czynu nadeszła! Wojna europejska, o którą modlili się kiedyś wieszczowie nasi, na którą czekały całe pokolenia polskie, rozgorzała. Na Wschodzie terenem tej wojny jest ziemia nasza, ziemia polska. Przeciw Rosyi, przeciw dzikiemu zaborcy i gnębicielowi naszego narodu, wyruszyła w pole armia Monarchii austro-węgierskiej.

Wyruszyły już do boju i polskie **oddziały strzeleckie** i w bohaterskiej walce przeciw Moskwie przyjęły pierwszy krwawy chrzest wojenny, zadając wrogowi znaczne straty.

Społeczeństwo polskie w Galicyi i na Śląsku okazało się godnie przygotowanem do tych olbrzymich bojów dziejowego dla Polski całej znaczenia.

Wszyscy Polacy zjednoczyli się, utworzyli **Naczelny Komitet Narodowy,** a celem tego wspaniałego aktu solidarności ma być czyn orężny, mają być

LEGIONY POLSKIE!

Idzie więc najwyższy rozkaz narodowy do wszystkich **mężczyzn** zdolnych do noszenia broni, **aby stawili się do szeregu,** aby wstępowali bez zwłoki do Legionów Polskich! Idzie wezwanie uroczyste do serc każdego Polaka zdolnego do ponoszenia trudów wojennych, aby dał siebie samego, swój trud i znój, swój zapał i energię, aby stał się **polskim żołnierzem,** walczącym za **Ojczyznę,** za wyzwolenie Polski!

W Galicyi Zachodniej utworzono w każdym powiecie **Komisaryaty Wojskowe** N. K. N., które mają za zadanie werbować ochotników do **Legionu Zachodniego.** Należy zatem zgłaszać się do powiatowego miasta, stawić się przed Komisyą poborową i postąpić następnie wedle rozkazu Powiatowego Komisarza Wojskowego.

Pośpiech jest konieczny, jeżeli mamy pójść na pomoc braciom walczącym już w szeregach.

Młodzież męska niżej lat 17 nie będzie dopuszczoną do poboru wojskowego. Przysłużyć się jednak może wspólnej Sprawie na wszystkich polach, gdzie trzeba organizować pomoc i poparcie zbrojnym zastępom polskim.

Zdolni rzemieślnicy, szewcy, krawcy, rymarze, rusznikarze lub szoferzy, telefoniści i t. d. są bardzo pożądani.

Szczegółowe przepisy poboru dotyczące, otrzymali Powiatowi Komisarze Wojskowi.

Do broni! Do szeregów! Do Legionów Polskich!

Kraków, dnia 20 sierpnia 1914.

W. L. JAWORSKI
Prezes Sekcyi Zachodniej N. K. N.

JULIUSZ LEO
Prezes Naczelnego Komitetu Narodowego.

WŁ. SIKORSKI
Naczelnik Departamentu Wojskowego S. Z. N. K. N.

Nakładem Naczelnego Komitetu Narodowego.

Z Drukarni Ludowej w Krakowie.

Afisz z początków I wojny światowej, informujący o utworzeniu Legionów Polskich i Naczelnego Komitetu Narodowego, 20 sierpnia 1914 roku.

A poster from the beginning of World War I, with information about the creation of the Polish Legions and the Supreme National Committee, 20 August 1914.

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Legioniści z I Brygady Legionów Polskich na pozycji pod Konarami, maj 1915 roku.

Soldiers of the 1st Brigade of the Polish Legions at a position near Konary, May 1915.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Żołnierze II Brygady Legionów Polskich na stanowiskach w okopie pod Rarańczą. Bukowina, lato 1915 roku.

Soldiers of the 2nd Brigade of the Polish Legions at positions in a trench near Rarańcza, Bukowina, the summer of 1915.

Legioniści II Brygady Legionów Polskich w obozie jenieckim w Huszt na Węgrzech, 1917-1918 rok.

Soldiers of the 2nd Brigade of the Polish Legion in the POW camp in Khust, Hungary, 1917-1918.

Legioniści na pozycjach w Reducie Piłsudskiego. Polska Góra pod Kostiuchnówką. Wołyń, 1916 rok.

Polish Legion soldiers at positions in Piłsudski's Redoubt. Polish Hill near Kostiuchnówka. Volhynia, 1916.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Wkroczenie oddziałów legionowych do Warszawy. Brama triumfalna w Alejach Jerozolimskich. Na czele mjr Witold Ścibor-Rylski (z lewej), 1 grudnia 1916 roku.

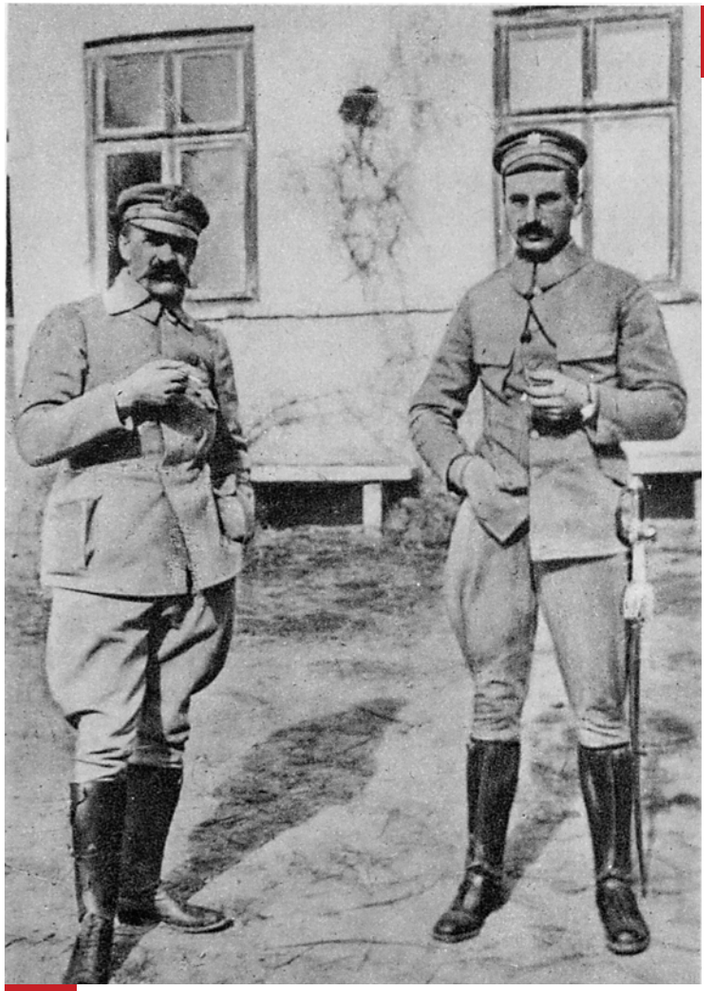
Polish Legion troops entering Warsaw. The triumphal gate at Aleje Jerozolimskie. At the front is Major Witold Ścibor-Rylski (left), 1 December 1916.

Odznaka I Brygady Legionów Polskich, uznawana za pierwsze odznaczenie wolnej Polski.

The badge of the 1st Brigade of the Polish Legions, regarded as the first distinction of free Poland.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Komendant I Brygady Legionów Polskich Józef Piłsudski i szef sztabu I Brygady Kazimierz Sosnkowski (z prawej) przed kwaterą we dworze Juliana Zubrzyckiego w Grudzynach w okresie działań nad Nidą, marzec 1915 rok.

Commandant of the 1st Brigade of the Polish Legions Józef Piłsudski and Chief of Staff of the 1st Brigade Kazimierz Sosnkowski (right) in front of the headquarters in the manor house of Julian Zubrzycki in Grudzyny during the period of operations by the Nida river, March 1915.

Kazimierz Sosnkowski (1885-1969)

Założyciel Związku Walki Czynnej, działacz Polskiej Partii Socjalistycznej, szef sztabu I Brygady Legionów Polskich, generał broni Wojska Polskiego, minister spraw wojskowych Rzeczpospolitej Polskiej.

Aresztowany przez Niemców po kryzysie przysięgowym w Legionach Polskich (odmowa złożenia przysięgi na wierność Niemcom i Austriakom) w lipcu 1917 roku, był uwięziony razem z Józefem Piłsudskim w twierdzy magdeburskiej. Razem z nim powrócił 10 listopada 1918 roku do Warszawy, rozpoczynając służbę w tworzonym Wojsku Polskim. W połowie listopada negocjował warunki wyjazdu z Polski żołnierzy niemieckich garnizonu warszawskiego i łódzkiego. Dekretem Naczelnego Wodza z 21 listopada 1918 roku awansowany do stopnia generała brygady. Od 10 listopada 1918 roku pełnił funkcję dowódcy Okręgu Generalnego Warszawa. W czasie wojny Rosji bolszewickiej z Polską był odpowiedzialny za administracyjną stronę przygotowania obrony Warszawy. 9 sierpnia 1920 roku został ministrem spraw wojskowych w rządzie Wincentego Witosa, stając się odpowiedzialnym za całość gospodarki wojennej państwa. Pełnił tę funkcję do 10 marca 1922 roku.

Kazimierz Sosnkowski (1885-1969)

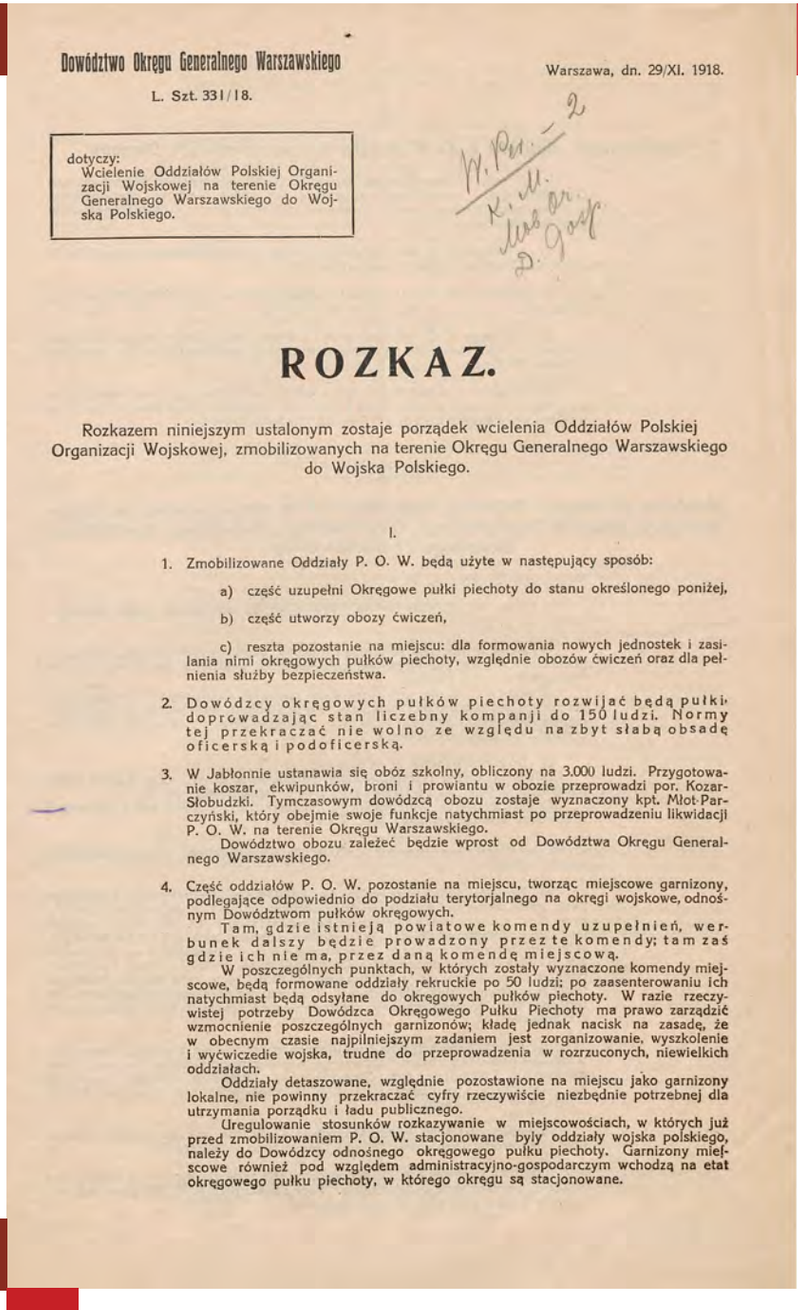
Co-founder of the Union of Active Struggle, a member of the Polish Socialist Party, Chief of Staff of the 1st Brigade of the Polish Legions, Lieutenant-General of the Polish Army, Minister for Military Affairs of the Republic of Poland.

Arrested by the Germans after the Oath crisis in the Polish Legions (refusal to swear an oath of allegiance to the Germans and Austrians) in July 1917, he was imprisoned together with Józef Piłsudski in the fortress in Magdeburg. Together with Piłsudski, he returned to Warsaw on 10 November 1918, commencing his service in the Polish Army being formed. In the middle of November 1918, he negotiated the terms of the departure of German soldiers of the Warsaw and Łódź garrisons from Poland. By a decree of the Commander-in-Chief of 21 November 1918, he was promoted to the rank of Brigadier General. From 10 November 1918, he was the commander of the General District of Warsaw. During the Polish-Soviet War, he was responsible for the administrative aspects of preparation of the defence of Warsaw. On 9 August 1920, he became Minister of Military Affairs in Wincenty Witos's government, thus becoming responsible for the entire war economy of the state. He fulfilled this function till 10 March 1922.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Dowództwo Okręgu Generalnego Warszawskiego

L. Szt. 331/18.

Warszawa, dn. 29/XI. 1918.

dotyczy:
Wcielenie Oddziałów Polskiej Organizacji Wojskowej na terenie Okręgu Generalnego Warszawskiego do Wojska Polskiego.

ROZKAZ.

Rozkazem niniejszym ustalonym zostaje porządek wcielenia Oddziałów Polskiej Organizacji Wojskowej, zmobilizowanych na terenie Okręgu Generalnego Warszawskiego do Wojska Polskiego.

I.

1. Zmobilizowane Oddziały P. O. W. będą użyte w następujący sposób:
   a) część uzupełni Okręgowe pułki piechoty do stanu określonego poniżej,
   b) część utworzy obozy ćwiczeń,
   c) reszta pozostanie na miejscu: dla formowania nowych jednostek i zasilania nimi okręgowych pułków piechoty, względnie obozów ćwiczeń oraz dla pełnienia służby bezpieczeństwa.
2. Dowódzcy okręgowych pułków piechoty rozwijać będą pułki doprowadzając stan liczebny kompanji do 150 ludzi. Normy tej przekraczać nie wolno ze względu na zbyt słabą obsadę oficerską i podoficerską.
3. W Jabłonnie ustanawia się obóz szkolny, obliczony na 3.000 ludzi. Przygotowanie koszar, ekwipunków, broni i prowiantu w obozie przeprowadzi por. Kozar-Słobudzki. Tymczasowym dowódzcą obozu zostaje wyznaczony kpt. Młot-Parczyński, który obejmie swoje funkcje natychmiast po przeprowadzeniu likwidacji P. O. W. na terenie Okręgu Warszawskiego.
   Dowództwo obozu zależeć będzie wprost od Dowództwa Okręgu Generalnego Warszawskiego.
4. Część oddziałów P. O. W. pozostanie na miejscu, tworząc miejscowe garnizony, podlegające odpowiednio do podziału terytorjalnego na okręgi wojskowe, odnośnym Dowództwom pułków okręgowych.
   Tam, gdzie istnieją powiatowe komendy uzupełnień, werbunek dalszy będzie prowadzony przez te komendy; tam zaś gdzie ich nie ma, przez daną komendę miejscową.
   W poszczególnych punktach, w których zostały wyznaczone komendy miejscowe, będą formowane oddziały rekruckie po 50 ludzi; po zaasenterowaniu ich natychmiast będą odsyłane do okręgowych pułków piechoty. W razie rzeczywistej potrzeby Dowódzca Okręgowego Pułku Piechoty ma prawo zarządzić wzmocnienie poszczególnych garnizonów; kładę jednak nacisk na zasadę, że w obecnym czasie najpilniejszym zadaniem jest zorganizowanie, wyszkolenie i wyćwiczedie wojska, trudne do przeprowadzenia w rozrzuconych, niewielkich oddziałach.
   Oddziały detaszowane, względnie pozostawione na miejscu jako garnizony lokalne, nie powinny przekraczać cyfry rzeczywiście niezbędnie potrzebnej dla utrzymania porządku i ładu publicznego.
   Uregulowanie stosunków rozkazywanie w miejscowościach, w których już przed zmobilizowaniem P. O. W. stacjonowane były oddziały wojska polskiego, należy do Dowódzcy odnośnego okręgowego pułku piechoty. Garnizony miejscowe również pod względem administracyjno-gospodarczym wchodzą na etat okręgowego pułku piechoty, w którego okręgu są stacjonowane.

Rozkaz o wcieleniu oddziałów Polskiej Organizacji Wojskowej na terenie Okręgu Generalnego Warszawskiego do Wojska Polskiego, wydany 29 listopada 1918 roku przez dowódcę Okręgu Generalnego Warszawskiego, gen. ppor. Kazimierza Sosnkowskiego.

An order on the incorporation of the Polish Military Organisation in the General District of Warsaw into the Polish Army, issued on 29 November 1918 by Commander of the General District of Warsaw, Brigadier - General Kazimierz Sosnkowski.

Płk Kazimierz Sosnkowski, 1915 rok.

Colonel Kazimierz Sosnkowski, 1915.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Płk Bolesław Roja, dowódca 4 pułku piechoty Legionów Polskich.

Colonel Bolesław Roja, commander of the 4th Infantry Regiment of the Legions.

Bolesław Roja (1876-1940)

Oficer Legionów Polskich, generał dywizji Wojska Polskiego, poseł na Sejm Rzeczypospolitej.

W październiku 1918 roku utworzył w Krakowie Komendę Wojska Polskiego i uczestniczył w rozbrajaniu żołnierzy austriackich.

Dekretem z 1 listopada 1918 roku Rada Regencyjna Królestwa Polskiego postanowiła „w uznaniu patriotycznego, dzielnego i odpowiadającego wojskowym interesom polskim zachowania się mianować brygadiera Roję Bolesława generałem brygady Wojsk Polskich i dowódcą brygady w Krakowie". Stopień ten zatwierdził niebawem Naczelny Wódz Józef Piłsudski.

W czasie walk o Lwów w listopadzie 1918 roku był komendantem wojskowym miasta. 1 stycznia 1920 roku Naczelny Wódz Józef Piłsudski mianował go członkiem tymczasowej Kapituły orderu „Virtuti Militari" i nadał mu Krzyż Srebrny tego orderu.

W sierpniu 1920 roku podczas wojny Rosji bolszewickiej z Polską dowodził przez krótki czas grupą operacyjną na Froncie Północnym, a następnie 2 Armią. Odsunięty od dowodzenia w związku z oskarżeniami o defetyzm i próbę usunięcia Józefa Piłsudskiego z funkcji Naczelnego Dowódcy. Od 20 września 1920 roku pozostawał w rezerwie na własną prośbę. 1 października 1922 roku przeszedł w stan spoczynku.

Bolesław Roja (1876-1940)

Officer of the Polish Legions, Major General of the Polish Army, member of the Polish Sejm.

In October 1918, he established the Polish Army Command in Cracow and participated in the disarmament of Austrian soldiers.

By a decree of 1 November 1918, the Regency Council of the Kingdom of Poland decided "to promote Brigadier Bolesław Roja to the rank of Brigadier General of the Polish Army and commander of the brigade in Cracow in recognition of his patriotic and brave conduct in pursuit of Polish military interests." This promotion was soon confirmed by Commander-in-Chief Józef Piłsudski.

During the Battle of Lviv in November 1918, he was the military commandant of the city. On 1 January 1920, Commander-in-Chief Józef Piłsudski appointed him as member of the provisional Chapter of the Virtuti Militari Order and granted the Silver Cross of this Order to him.

In August 1920, during the Polish-Soviet war, for a short time he commanded the operational group on the Northern Front and then the 2nd Army. He was demoted from his position as a result of being accused of a defeatist approach and an attempt to remove Józef Piłsudski from the function of Commander-in-Chief. On 20 September 1920, he was transferred to the reserves at his own request. On 1 October 1922, he was assigned non-active status.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Brygadier Józef Piłsudski i płk Bolesław Roja (z prawej) podczas zawodów sportowych z okazji święta 4 pułku piechoty Legionów. Wołyń, czerwiec 1916 roku.

Brigadier Józef Piłsudski and Colonel Bolesław Roja (right) during a sports competition held to celebrate the day of the 4th Infantry Regiment of the Legions. Volhynia, June 1916.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Józef Haller (1873-1960)

Oficer armii austriackiej i Legionów Polskich, dowódca Armii Polskiej we Francji (tzw. Błękitnej Armii), działacz polityczny i społeczny, generał broni Wojska Polskiego.

W nocy z 15 na 16 lutego 1918 roku w proteście wobec postanowień traktatu brzeskiego (w którym państwa centralne oddawały Chełmszczyznę Ukrainie), będąca pod jego rozkazami II Brygada Legionów przedarła się przez front austriacko-rosyjski pod Rarańczą i połączyła się z oddziałami II Korpusu Polskiego w Besarabii.

W marcu 1918 roku został dowódcą sformowanej w Rosji 5 Dywizji Strzelców Polskich. 28 marca objął dowództwo nad II Korpusem, otrzymując stopień generała brygady. 11 maja 1918 roku na czele II Korpusu stoczył pod Kaniowem bitwę z wojskami niemieckimi. W wyniku przewagi wroga oddziały Korpusu zostały rozbite. Generał J. Haller uniknął niewoli i przez Moskwę oraz Murmańsk dotarł do Francji.

17 lipca 1918 roku wszedł w skład Komitetu Narodowego Polskiego, który 4 października wyznaczył go dowódcą Armii Polskiej we Francji. W listopadzie otrzymał stopień generała dywizji.

W kwietniu 1919 roku przybył do kraju wraz z Błękitną Armią. 10 lutego 1920 roku dokonał w Pucku symbolicznych zaślubin Polski z Bałtykiem.

Podczas wojny Rosji bolszewickiej z Polską był Generalnym Inspektorem Armii Ochotniczej. W czasie Bitwy Warszawskiej dowodził Frontem Północno-Wschodnim, a następnie Północnym. Należał do Ścisłej Rady Wojennej oraz Rady Obrony Państwa. Od 7 stycznia 1921 roku pełnił funkcję Generalnego Inspektora Artylerii.

Płk Józef Haller, ok. 1917 roku.

Płk Józef Haller, ok. 1917 roku.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Płk Józef Haller na pozycjach 3. pułku piechoty Legionów Polskich pod Rudką Sitowiecką na Wołyniu, 1916 rok.

Colonel Józef Haller at positions of the 3rd Infantry Regiment of the Polish Legions near Rudka Sitowiecka in Volhynia, 1916.

Józef Haller (1873-1960)

Officer of the Austrian army and the Polish Legions, the commander of the Polish Army in France (the "Blue Army"), a political and social activist, Lieutenant-General of the Polish Army.

On the night of 15 February 1918, in order to protest against the terms of the Treaty of Brest-Litovsk (in which the Central Powers yielded the Chełm Land to the Ukraine), the 2nd Brigade of the Legions under his command broke through the Austrian-Russian frontline in the Battle of Rarańcza and joined forces with the troops of the 2nd Polish Corps in Bessarabia.

In March 1918, Haller became the commander of the 5th Polish Rifle Division formed in Russia. On 28 March 1918, he took command of the 2nd Corps and received the rank of brigadier general. On 11 May 1918, as commander of the 2nd Corps, he fought in the Battle of Kaniv against the German troops. As a result of the enemy's advantage, the troops of the Corps were crushed. General Haller avoided captivity and reached France via Moscow and Murmansk.

On 17 July 1918, he became a member of the Polish National Committee, which appointed him as commander of the Polish Army in France on 4 October 1918. In November 1918, he received the rank of major general.

In April 1919, he arrived in Poland along with the Blue Army. On 10 February 1920, he performed a symbolic wedding ceremony of Poland and the Baltic Sea in Puck.

During the Polish-Soviet War, he was Inspector General of the Volunteer Army. During the Battle of Warsaw, he commanded the North-Eastern Front and then the Northern Front. He was a member of the Inner War Council and the Council of National Defence. From 7 January 1921, he was Inspector General of the Artillery.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Kompania 1 Pułku Strzelców Polskich maszeruje na front pod Saint-Hilaire, czerwiec 1918 roku.

A company of the 1st Polish Rifle Regiment marches to the front at Saint-Hilaire, June 1918.

Defilada batalionu Dywizji Instrukcyjnej Armii Polskiej we Francji na Placu Saskim w Warszawie, 23 kwietnia 1919 roku.

A parade of the battalion of the Instructive Division of the Polish Army in France on Plac Saski in Warsaw, 23 April 1919.

ARMIA POLSKA WE FRANCJI

Tworzona od połowy 1917 roku na terenie Francji ochotnicza Armia Polska, zwana od koloru mundurów Błękitną Armią.

4 czerwca 1917 roku prezydent Francji Raymond Poincaré podpisał dekret o utworzeniu Armii Polskiej we Francji. Artykuł 1 głosił: „Utworzona zostaje we Francji na czas wojny autonomiczna Armia Polska, mająca walczyć pod polskim sztandarem, pod najwyższym dowództwem francuskim".

Wstępowali do niej Polacy służący w wojsku francuskim, polscy jeńcy wojenni z armii państw centralnych, a także polscy emigranci z Francji, Stanów Zjednoczonych, Kanady i Brazylii. Pierwszym dowódcą był francuski gen. Louis Archinard, zaś od października 1918 roku gen. Józef Haller. W połowie 1918 roku Armia Polska liczyła kilkanaście tysięcy żołnierzy.

Pierwsze walki żołnierze polscy stoczyli już w czerwcu 1918 roku pod Reims i Saint-Hilaire. 1 Pułk Strzelców w lipcu 1918 roku walczył w Szampanii, a 1 Dywizja Strzelców Polskich w połowie października zajęła odcinek frontu w Wogezach.

Werbunek do Armii Polskiej we Francji trwał także po zakończeniu wojny. Wiosną 1919 roku Armia, licząca blisko 70 tysięcy żołnierzy, została przetransportowana do Polski. Składała się wówczas z dwóch korpusów, dwóch samodzielnych dywizji strzelców, pułku czołgów i oddziałów lotniczych. Oddziały Błękitnej Armii wzięły udział w walce o granice Rzeczpospolitej w wojnie polsko-ukraińskiej i w wojnie z Rosją bolszewicką. 1 września 1919 roku zostały włączone do utworzonego w kraju Wojska Polskiego.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

THE POLISH ARMY IN FRANCE

A voluntary Polish army that was created in France in the middle of 1917, called the "Blue Army" after the colour of its uniforms.

On 4 June 1917, the President of France Raymond Poincaré signed a decree on the creation of the Polish Army in France. Article 1 read: "An autonomous Polish Army is created in France for the period of war in order to fight under the Polish standard under the supreme French command".

It was joined by Poles serving in the French army, Polish prisoners-of-war from the armies of Central Powers, as well as Polish emigrants from France, the USA, Canada and Brazil. The first commander was the French general Louis Archinard. From October 1918, this function was held by General Józef Haller. In the middle of 1918, the Polish Army numbered several thousand soldiers.

The Polish soldiers fought their first battles as early as in June 1918 near Reims and Saint-Hilaire. The 1st Rifle Regiment fought in Champagne in July 1918, and the 1st Polish Rifle Division captured a section of the front in the Vosges in the middle of October 1918.

Recruitment to the Polish Army in France continued after the end of the war. In the spring of 1919, the Army, consisting of nearly 70,000 soldiers, was transported to Poland. At that time, it included two corps, two independent rifle divisions, one tank regiment, and airborne troops. The troops of the Blue Army took part in the fight for the borders of the Republic of Poland in the Polish-Ukrainian War and in the Polish-Soviet War. On 1 September 1919, they were incorporated into the Polish Army created in Poland.

Stanowisko ciężkiego karabinu maszynowego Hotchkiss na odcinku 1 Pułku Strzelców Polskich na froncie w Szampanii, lipiec 1918 roku.

A Hotchkiss heavy machine gun position on a section of the 1st Polish Rifle Regiment on the front in Champagne, July 1918.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Mjr dr Teofil Antoni Starzyński, ok. 1922 roku.

Major Teofil Antoni Starzyński MD, circa 1922.

dr Teofil Antoni Starzyński (1878-1952)

Lekarz, działacz polonijny i niepodległościowy w Stanach Zjednoczonych, major Armii Polskiej we Francji, pośmiertnie awansowany do stopnia generała brygady Wojska Polskiego.

W początkach 1917 roku doprowadził do otwarcia polskiego obozu wojskowego w Niagara-on-the--Lake w Kanadzie. Jako prezes paramilitarnego Związku Sokolstwa Polskiego w Ameryce prowadził werbunek ochotników do Armii Polskiej we Francji. 4 kwietnia 1917 roku Związek wystosował Apel Nadzwyczajnego Zjazdu Sokolstwa Polskiego w Pittsburghu do Polonii amerykańskiej o zgłaszanie się do wojska. Celem było utworzenie w Ameryce stutysięcznej „armii Kościuszki", mającej walczyć wraz „z armią Stanów Zjednoczonych o godność Ameryki i o wolność i niepodległość Polski". Teofil Starzyński prowadził rozmowy w tej sprawie z kanadyjskim Sztabem Generalnym w Ottawie.

W grudniu 1918 roku wstąpił do tworzonej we Francji Armii Polskiej i został naczelnym szefem służby medycznej w stopniu majora. Wiosną 1919 roku wraz z jej oddziałami przybył do Polski, po czym wziął udział w wojnie polsko-ukraińskiej. Odkomenderowany do Misji Zakupów Wojskowych Ministerstwa Spraw Wojskowych, został wysłany do Paryża i Nowego Jorku, potem wystąpił z wojska. W maju 1921 roku został prezesem Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce.

Teofil Antoni Starzyński PhD (1878-1952)

Doctor, Polish emigre and independence activist in the USA, a major of the Polish Army in France, posthumously promoted to the rank of brigadier general of the Polish Army.

At the beginning of 1917, he carried out the idea of opening a Polish military camp in Niagara-on-the-Lake in Canada. As president of the paramilitary Union of Polish Falcons in America, he conducted the recruitment of volunteers to the Polish Army in France. On 4 April 1917, the Union made an Appeal at the Extraordinary Meeting of Polish Falcons in Pittsburgh for Polish Americans to volunteer for the army. The aim was to establish "Kościuszko's army" of 100,000 soldiers that would "fight for the dignity of America and for the freedom and independence of Poland together with the American army". Starzyński discussed this matter with the Canadian General Staff in Ottawa.

In December 1918, he joined the Polish Army being formed in France and became the chief of the medical service with the rank of major. In the spring of 1919, he arrived in Poland together with the troops of the Army and took part in the Polish-Ukrainian war. Delegated to the Military Purchase Mission of the Ministry of Military Affairs, he was sent to Paris and New York and then quit the army. In May 1921, he became president of the Polish Army Veterans' Association in America.

Sztandar gniazda „Sokoła" w Chicago.

The standard of the "nest of the Sokół" movement in Chicago.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Mieczysław Boruta-Spiechowicz (1894-1985)

Oficer Legionów Polskich, generał brygady Wojska Polskiego. Po traktacie brzeskim, jako oficer II Brygady Legionów, wypowiedział posłuszeństwo dowództwu austro-węgierskiemu i w nocy z 15 na 16 lutego 1918 roku wraz ze swą jednostką przebił się pod Rarańczą na stronę rosyjską. Od marca 1918 roku walczył w II Korpusie Polskim w Rosji. Po bitwie pod Kaniowem z Niemcami 11 maja 1918 roku dostał się do niewoli niemieckiej, z której wkrótce zbiegł. Działał w Polskiej Organizacji Wojskowej na Ukrainie.

W listopadzie 1918 roku podczas obrony Lwowa był dowódcą II Grupy Operacyjnej, następnie Pułku Strzelców Lwowskich. Podlegały mu trzy odcinki obrony miasta: Dworzec Główny, Szkoła Sienkiewicza i tzw. Podzamcze. Za obronę Lwowa awansował do stopnia majora.

Skierowany do Małopolski Wschodniej wziął udział w ofensywie na Łuck, Równe i Tarnopol. Po awansie na stopień podpułkownikaw 1920 roku, walczył nad Wieprzem w składzie Grupy Uderzeniowej Naczelnego Wodza. Po zwycięskiej bitwie o przeprawę przez Bug pod Grannem, otrzymał Order Virtuti Militari V klasy.

Mieczysław Boruta-Spiechowicz (1894-1985)

Officer of the Polish Legions, Brigadier General of the Polish Army. After the Treaty of Brest-Litovsk, as an officer of the 2nd Brigade of the Legions, he renounced allegiance to the Austro-Hungarian command and, on the night of 15 February 1918, broke through the frontline with his unit to the Russian side in the Battle of Rarańcza. From March 1918, he fought in the 2nd Polish Corps in Russia. After the Battle of Kaniv against the Germans on 11 May 1918, he was taken captive, but he soon managed to escape. He was active in the Polish Military Organisation in the Ukraine.

In November 1918, during the defence of Lviv, he was the commander of the 2nd Operational Group and then the Lviv Rifle Regiment. He was in charge of three sections of defence of the city: the Main Railway Station, the Sienkiewicz School and the Podzamcze district. For his participation in the defence of Lviv, he was promoted to the rank of major.

Dispatched to Eastern Lesser Poland, he took part in the offensives on Lutsk, Rivne and Ternopil. After his promotion to the rank of lieutenant colonel in 1920, he fought in the Battle of Wieprz as a member of the Strike Force of the Commander-in-Chief. After the victorious battle of Granne, when the Polish army crossed the Bug river, he received the Virtuti Militari Order of the 5th Class.

Kpt. Mieczysław Boruta-Spiechowicz.

Captain Mieczysław Boruta-Spiechowicz.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Oddział z Góry Stracenia po zajęciu Ratusza. W środku rtm. Roman Abraham.

A unit from Execution Hill upon taking control of the City Hall. In the middle is Cavalry Captain Roman Abraham.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Rtm. Roman Abraham, w obronie Lwowa dowódca sektora Góra Stracenia.

Cavalry Captain Roman Abraham, the commander of the Execution Hill sector in the defence of Lviv.

Roman Abraham (1891-1976)

Doktor praw, generał brygady Wojska Polskiego. W czasie I wojny światowej służył w kawalerii armii austro-węgierskiej w stopniu porucznika. W październiku 1918 roku wrócił do rodzinnego Lwowa i gdy wybuchły walki polsko-ukraińskie, stworzył oddział na odcinku Góry Stracenia, walczący także w innych częściach miasta. 22 listopada 1918 roku zatknął polski sztandar na lwowskim ratuszu.

W 1920 roku, w czasie bolszewickiej ofensywy, major R. Abraham zorganizował oddział walczący na całym południowo-wschodnim froncie. Ranny pod Chodaczkowem, dowodził z noszy, a jego żołnierze 17 sierpnia 1920 roku stawili bohaterski opór przeważającej sile bolszewickiej konnicy w bitwie pod Zadwórzem. W 1921 roku, gdy wybuchło III Powstanie Śląskie, podpułkownik R. Abraham jako oficer do szczególnych poleceń, został skierowany przez Ministerstwo Spraw Wojskowych na Górny Śląsk, gdzie wspierał dowództwo powstania i organizował pomoc militarną. Po wojnie ukończył Wyższą Szkołę Wojenną, a później był w niej wykładowcą taktyki.

Roman Abraham (1891-1976)

Doctor of law, Brigadier General of the Polish Army. During World War I, Abraham served in the cavalry of the Austro-Hungarian army with the rank of lieutenant. In October 1918, he returned to his hometown Lviv; when the Polish-Ukrainian fights broke out, he created a unit in the area of Execution Hill, which fought also in other parts of the city. On 22 November 1918, he hoisted the Polish banner on the Lviv city hall.

In 1920, during the Bolshevik offensive, Major Roman Abraham organised a unit that fought on the entire south-eastern front. Wounded in the Battle of Khodachkiv, he commanded his unit from a stretcher, and his soldiers bravely resisted the overwhelming force of the Bolshevik cavalry in the Battle of Zadwórze on 17 August 1920. In 1921, when the 3rd Silesian Uprising broke out, Lieutenant Colonel Roman Abraham was delegated as officer for special orders by the Ministry of Military Affairs to Upper Silesia, where he supported the command of the uprising and organised military support. After the war, Lieutenant Colonel Roman Abraham graduated from the Higher War School. Subsequently he was also a lecturer on tactics there.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

OBRONA LWOWA

Walki w mieście, zamieszkałym w większości przez Polaków, rozpoczęły się 1 listopada 1918 roku, gdy Ukraińcy (z armii austro-węgierskiej) opanowali większość gmachów publicznych i ogłosili utworzenie Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej ze stolicą we Lwowie. Spontanicznie zorganizowane oddziały polskie liczyły ponad 6 tysięcy osób, w tym ok. 1400 uczniów szkół powszechnych i średnich, zwanych „Orlętami Lwowskimi". Pierwszy etap walk trwał do 22 listopada, gdy ukraińska Armia Halicka wycofała się z miasta, rozpoczynając jego oblężenie. 15 maja 1919 roku oddziały Wojska Polskiego podpułkownika Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego zmusiły wojska ukraińskie do wycofania się. 22 maja 1919 roku oblężenie Lwowa zostało zakończone.

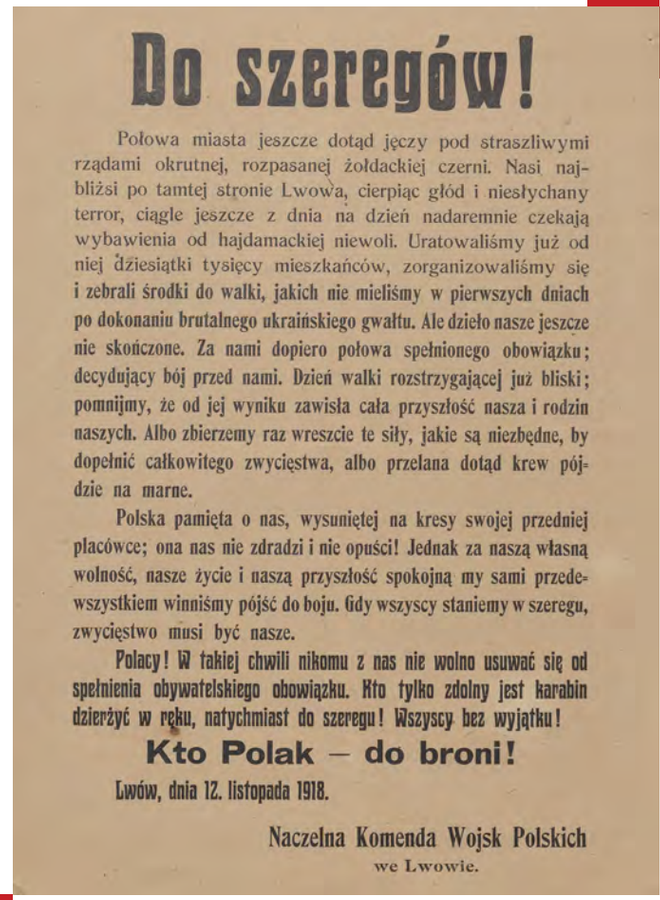
THE DEFENCE OF LVIV

The battle of the Polish town Lviv began on 1 November 1918, when the Ukrainians (from the Austro-Hungarian army) took control of a majority of public buildings and proclaimed the creation of the Western Ukrainian People's Republic with its capital in Lviv. Spontaneously organised Polish troops consisted of over 6,000 persons, including around 1,400 schoolchildren from common and secondary schools, called the "Lviv Eaglets". The first stage of the battles lasted until 22 November, when the Ukrainian Galician Army withdrew from the city and started its siege. On 15 May 1919, the troops of the Polish Army under Lieutenant Colonel Michał Karaszewicz-Tokarzewski forced the Ukrainian army to retreat. On 22 May 1919, the siege of Lviv came to an end.

Obrońcy Cytadeli lwowskiej. Pośrodku Helena Bujwidówna-Jurgielewiczowa. Pierwszy z lewej komendant lwowskiego POW por. Ludwik de Laveaux, trzeci z lewej dowódca pododcinka Remiza-Cytadela por. Bernard Mond.

The defenders of the Lviv Citadel. In the middle is Helena Bujwidówna; Lieutenant Ludwik de Laveaux, the commandant of the Polish Military Organisation in Lviv, is first on the left; Lieutenant Bernard Mond, the commander of the Depot-Citadel subsection, is third on the left.

Do szeregów!

Połowa miasta jeszcze dotąd jęczy pod straszliwymi rządami okrutnej, rozpasanej żołdackiej czerni. Nasi najbliżsi po tamtej stronie Lwowa, cierpiąc głód i niesłychany terror, ciągle jeszcze z dnia na dzień nadaremnie czekają wybawienia od hajdamackiej niewoli. Uratowaliśmy już od niej dziesiątki tysięcy mieszkańców, zorganizowaliśmy się i zebrali środki do walki, jakich nie mieliśmy w pierwszych dniach po dokonaniu brutalnego ukraińskiego gwałtu. Ale dzieło nasze jeszcze nie skończone. Za nami dopiero połowa spełnionego obowiązku; decydujący bój przed nami. Dzień walki rozstrzygającej już bliski; pomnijmy, że od jej wyniku zawisła cała przyszłość nasza i rodzin naszych. Albo zbierzemy raz wreszcie te siły, jakie są niezbędne, by dopełnić całkowitego zwycięstwa, albo przelana dotąd krew pójdzie na marne.

Polska pamięta o nas, wysuniętej na kresy swojej przedniej placówce; ona nas nie zdradzi i nie opuści! Jednak za naszą własną wolność, nasze życie i naszą przyszłość spokojną my sami przedewszystkiem winniśmy pójść do boju. Gdy wszyscy staniemy w szeregu, zwycięstwo musi być nasze.

Polacy! W takiej chwili nikomu z nas nie wolno usuwać się od spełnienia obywatelskiego obowiązku. Kto tylko zdolny jest karabin dzierżyć w ręku, natychmiast do szeregu! Wszyscy bez wyjątku!

Kto Polak – do broni!

Lwów, dnia 12. listopada 1918.

Naczelna Komenda Wojsk Polskich
we Lwowie.

Komunikat Naczelnej Komendy Wojsk Polskich we Lwowie z 12 listopada 1918 roku o sytuacji w mieście.

The message of the Chief Command of the Polish Troops in Lviv of 12 November 1918 about the situation in the city.

Helena Bujwidówna-Jurgielewiczowa (1897-1980)

Ochotniczka w obronie Lwowa, walczyła od 1 listopada 1918 roku, snajperka, najbardziej znana wówczas kobieta-żołnierz (walki na Cytadeli, w Parku Stryjskim i na Górze św. Jacka), odznaczona Krzyżem Walecznych, pierwsza kobieta-oficer Wojska Polskiego, ochotniczka w III Powstaniu Śląskim.

Helena Bujwidówna-Jurgielewiczowa (1897-1980)

Volunteer fighting in the defence of Lviv from 1 November 1918, a sniper, the most popular female soldier at that time (battles on the Citadel, in Stryjski Park and on St Jacek's Mountain), honoured with the Cross of Valour, the first female officer of the Polish Army, a volunteer in the 3rd Silesian Uprising.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Wojciech Kossak „Orlęta lwowskie”.

Wojciech Kossak “The Lviv Eaglets”.

Antoni Petrykiewicz (1905-1919)

Najmłodszy kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Walczył od pierwszych dni listopada 1918 roku w oddziale dowodzonym przez porucznika Romana Abrahama broniąc Góry Stracenia. Został ciężko ranny pod Persenkówką 28 grudnia 1918 roku. Zmarł 14 stycznia 1919 roku, niedługo po ukończeniu 13 lat.

Antoni Petrykiewicz (1905-1919)

The youngest recipient of the War Order of Virtuti Militari. He fought from the first days of November 1918 in the unit commanded by Lieutenant Roman Abraham in the defence of Execution Hill. He was severely wounded in the Battle of Persenkivka on 28 December 1918. He died on 14 January 1919, shortly after his 13th birthday.

Antoni Petrykiewicz, uczeń II klasy V Gimnazjum Państwowego we Lwowie.

Antoni Petrykiewicz as a pupil of the 2nd form of the 5th State Gymnasium in Lviv.

cbw.wp.mil.pl
CBW digital born

Jerzy Bitschan (1904-1918)

Jeden z pierwszych i najmłodszych ochotników poległych w obronie Lwowa.

20 listopada 1918 roku dołączył do Kompanii Kulparkowskiej porucznika Stanisława Bergmana. Poległ następnego dnia w zaciętym boju na Cmentarzu Łyczakowskim, stając się symbolem Orląt Lwowskich. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych i Krzyżem Obrońców Lwowa. W II Rzeczypospolitej był bohaterem i wzorem dla polskiej młodzieży.

Jerzy Bitschan (1904-1918)

One of the first and youngest volunteers killed in the defence of Lviv.

On 20 November 1918, Bitschan joined the Kulparkiv Company commanded by Lieutenant Stanisław Bergman. He died on the following day during a fierce battle at the Lychakiv Cemetery, becoming a symbol of the Lviv Eaglets. He was posthumously honoured with the Cross of Independence, the Cross of Valour and the Cross of Lviv Defenders. In the Polish Republic, he was a hero and model for Polish youth.

Jerzy Bitschan, uczeń V klasy prywatnego Gimnazjum im. Henryka Jordana we Lwowie.

Jerzy Bitschan, a pupil of the 5th form of the private Henryk Jordan Gymnasium in Lviv.

www.wp.mil.pl
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Aleksandra Zagórska (1884-1965)

Matka Jerzego Bitschana, działaczka niepodległościowa, żołnierz Legionów Polskich, organizatorka i komendantka Ochotniczej Legii Kobiet, podpułkownik Wojska Polskiego.

Aleksandra Zagórska (1884-1965)

Mother of Jerzy Bitschan, an independence activist, a soldier of the Polish Legions, the organiser and commandant of the Voluntary League of Women, Lieutenant Colonel of the Polish Army.

Aleksandra Zagórska, komendantka Ochotniczej Legii Kobiet i matka poległego 21 listopada 1918 roku obrońcy Lwowa, czternastoletniego Jerzego Bitschana.

Aleksandra Zagórska – the commandant of the Voluntary League of Women and the mother of 14-year-old Jerzy Bitschan killed in the defence of Lviv on 21 November 1918.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

Zryw wolnościowy Polaków, trwający od 27 grudnia 1918 roku do 16 lutego 1919 roku, obejmujący prawie całą Wielkopolskę. Początek insurekcji dały starcia, które wybuchły na ulicach Poznania po przyjeździe światowej sławy pianisty Ignacego Paderewskiego.

Po dwóch dniach walk z Niemcami powstańcy opanowali Poznań, a następnie inne miasta. 28 grudnia 1918 roku dowódcą sił polskich został major Stanisław Taczak, a od połowy stycznia 1919 roku był nim generał porucznik Józef Dowbor-Muśnicki.

Do 15 stycznia 1919 roku polskie oddziały opanowały prawie całą Wielkopolskę. Walki zostały zawieszone po zawarciu rozejmu w Trewirze 16 lutego 1919 roku między Niemcami a państwami Ententy. Potyczki trwały do czerwca, kiedy na mocy traktatu wersalskiego Wielkopolska została włączona do odradzającego się państwa polskiego.

Armia Wielkopolska została w maju 1919 roku wcielona do Wojska Polskiego. Jej oddziały wzięły udział w walkach o granice o granice w latach 1919–1921.

Powstańcy wielkopolscy w czasie walki.

The Wielkopolska insurgents during a battle.

THE WIELKOPOLSKA UPRISING

A military insurrection of Poles aimed at regaining freedom, which lasted from 27 December 1918 until 16 February 1919 in almost the entire Wielkopolska region. The insurrection began with riots that broke out on the streets of Poznań after the arrival of world-famous pianist Ignacy Paderewski.

After two days of fighting the Germans, the insurgents took control of Poznań and, subsequently, other cities. On 28 December 1918, Major Stanisław Taczak became the commander of the Polish armed forces; in the middle of January 1919, this function was taken over by Lieutenant General Józef Dowbor-Muśnicki.

By 15 January 1919, Polish troops had taken control of almost the entire Wielkopolska region. The fighting was suspended after the conclusion of a truce between Germany and the Entente powers in Trier on 16 February 1919. Skirmishes continued until June 1919, when Wielkopolska was annexed to the Polish state being resurrected under the Versailles Treaty.

In May 1919, the Wielkopolska Army was incorporated into the Polish Army. Its troops took part in wars concerning Polish borders in the years 1919-1921.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Oddział Straży Obywatelskiej złożony z byłych „dowborczyków", uczestniczący w rozbrajaniu Niemców, listopad 1918 roku.

A unit of the Citizens' Guard consisting of Dowbor-Muśnicki's former soldiers, participating in the disarmament of the Germans, November 1918.

Strzelcy Wojsk Wielkopolskich defilują przed Misją Koalicyjną. Poznań, 2 marca 1919 roku.

The riflemen of the Wielkopolska Army during a parade in front wof the Coalition Mission. Poznań, 2 March 1919.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Gen. por. Józef Dowbor-Muśnicki, dowódca I Korpusu Polskiego w Rosji, koniec 1917 roku.

Lieutenant General Józef Dowbor-Muśnicki as commander of the 1st Polish Corps in Russia, the end of 1917.

Józef Dowbor-Muśnicki (1867-1937)

Generał porucznik armii rosyjskiej, naczelny dowódca Sił Zbrojnych Polskich w byłym zaborze pruskim (Armii Wielkopolskiej), generał broni Wojska Polskiego.

Po upadku caratu generał porucznik Józef Dowbor-Muśnicki podporządkował się powstałemu w czerwcu 1917 roku w Piotrogrodzie Naczelnemu Polskiemu Komitetowi Wojskowemu. W sierpniu został organizatorem i dowódcą trzydziestotysięcznego I Korpusu Polskiego w Rosji, formowanego w okolicach Bobruwjska, na południe od Mińska. W lutym 1918 roku generał porucznik J. Dowbor-Muśnicki odniósł kilka zwycięstw w walkach z oddziałami Armii Czerwonej i wsławił się zdobyciem Bobrujska.

Po zawarciu 3 marca 1918 roku traktatu brzeskiego, I Korpus został rozbrojony przez Niemców. W lipcu 1918 roku generał porucznik J. Dowbor-Muśnicki wraz ze swymi żołnierzami przybył do okupowanego przez państwa centralne Królestwa Polskiego.

16 stycznia 1919 roku, jako kandydat wskazany przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, przejął po majorze Stanisławie Taczaku naczelne dowództwo Powstania Wielkopolskiego.

Józef Dowbor-Muśnicki (1867-1937)

Lieutenant General of the Russian Army, Commander-in-Chief of the Polish Armed Forces in the former Prussian partition (of the Wielkopolska Army), Lieutenant General of the Polish Army.

After the collapse of the Tsarist regime, Major General Józef Dowbor-Muśnicki submitted to the authority of the Supreme Polish Military Committee established in Petrograd in June 1917. In August 1917, he became the organiser and commander of the 1st Polish Corps in Russia with 30,000 soldiers, which was formed near Babruysk, south of Minsk. In February 1918, Major General Józef Dowbor-Muśnicki defeated the troops of the Red Army a number of times and became particularly famous for the capture of Babruysk.

After the conclusion of the Treaty of Brest-Litovsk on 3 March 1918, the 1st Corps was disarmed by the Germans. In July 1918, Major General Józef Dowbor-Muśnicki along with his soldiers arrived in the Kingdom of Poland occupied by the Central Powers.

On 16 January 1919, as the candidate appointed by Chief of State Józef Piłsudski, he took over the chief command of the Wielkopolska Uprising from Major Stanisław Taczak.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Julian Bolesław Lange w Armii Wielkopolskiej.

Julian Bolesław Lange in the Wielkopolska Army.

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Julian Bolesław Lange (1873-1954)

Działacz niepodległościowy, inżynier, major/pułkownik Wojska Polskiego. W połowie października 1918 roku został komendantem Straży Obywatelskiej tworzonej w miastach Wielkopolski, a później Straży Ludowej. 26 grudnia 1918 roku ochraniał wizytę Ignacego Paderewskiego w Poznaniu, do której usiłowały nie dopuścić niemieckie władze.

Po wybuchu Powstania Wielkopolskiego 27 grudnia 1918 roku brał udział w pertraktacjach z Niemcami broniącymi się w gmachu Prezydium Policji w Poznaniu. Następnego dnia uczestniczył w ataku na koszary saperów na Wildzie (dzielnica w centrum Poznania).

Julian Bolesław Lange (1873-1954)

Independence activist, engineer, a major/colonel of the Polish Army.

In the middle of October 1918, he became Commandant of the Citizens' Guard formed in Wielkopolska cities and, subsequently, the People's Guard. On 26 December 1918, he secured Ignacy Paderewski's visit to Poznań, which the German authorities tried to frustrate.

After the outbreak of the Wielkopolska Uprising on 27 December 1918, he took part in negotiations with the Germans defending themselves in the building of the Police Presidium in Poznań. On the following day, he participated in an attack on the sappers' barracks in Wilda (a district in the centre of Poznań).

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Stanisław hrabia Szeptycki (1867-1950)

Pułkownik armii austro-węgierskiej, komendant Legionów Polskich. W II Rzeczpospolitej m.in. minister Spraw Wojskowych.

W maju 1917 roku mianowany generalnym gubernatorem okupacji austriackiej z siedzibą w Lublinie. Zrzekł się tej funkcji 19 lutego 1918 roku w proteście przeciwko postanowieniom traktatu brzeskiego, w którym państwa centralne przyznawały Chełmszczyznę Ukrainie.

1 listopada 1918 roku wstąpił do Wojska Polskiego. Mianowany przez Radę Regencyjną generałem dywizji, 16 listopada 1918 roku został szefem Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Od kwietnia 1919 roku dowodził Frontem Litewsko-Białoruskim, a 31 marca 1920 roku objął dowództwo nad 4 Armią. W czerwcu 1919 roku został mianowany generałem broni, a później Inspektorem Armii.

Count Stanisław Szeptycki (1867-1950)

Colonel of the Austro-Hungarian army, Commandant of the Polish Legions. In the Second Polish Republic, he was, among others, the Minister of Military Affairs.

In May 1917, whe was appointed Austro-Hungarian governor general based in Lublin. He resigned from this function on 19 February 1918 to protest against the terms of the Treaty of Brest-Litovsk, under which the Central Powers turned the Chełm Land over to the Ukraine.

On 1 November 1918, he joined the Polish Army. Appointed major general by the Regency Council, he became Chief of the General Staff of the Polish Army on 16 November 1918. From April 1919 he commanded the Lithuanian-Byelorussian Front, and on 31 March 1920 he took over the command of the 4th Army. In June 1919, he was appointed lieutenant general and, subsequently, Inspector of the Army.

Płk Stanisław hr. Szeptycki, komendant Legionów Polskich w latach 1916-1917.

Colonel Count Stanisław Szeptycki as commander of the Polish Legions from 1916 to 1917.

www.wp.mil.pl
CBW
digital born

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Bolesław Mościcki (1877-1918)

Oficer armii carskiej, pułkownik Wojska Polskiego. Dowodził 1 Pułkiem Ułanów Krechowieckich, walczącym w styczniu i lutym 1918 roku z oddziałami Rosji bolszewickiej. Wysłany jako delegat I Korpusu Polskiego z Bobrujska do Rady Regencyjnej, wyruszył do Warszawy z eskortą szwadronu ułanów. 17 lutego 1918 roku stoczył ostatnią potyczkę pod Łopatyczami, po czym odesłał szwadron do Bobrujska, a sam w przebraniu podjął próbę przedarcia się przez linię frontu. Poległ z rąk bolszewików i uzbrojonych chłopów 18 lutego 1918 roku pod leśniczówką Dub koło Łunińca. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Virtuti Militari 5 klasy, Krzyżem Niepodległości z Mieczami i Krzyżem Walecznych.

Bolesław Mościcki (1877-1918)

Officer of the Tsarist army, a colonel of the Polish Army. Mościcki commanded the 1st Regiment of Krechowce Uhlans fighting against the troops of Bolshevik Russia in January and February 1918. Sent as a delegate of the 1st Polish Corps from Babruysk to the Regency Council, he set off to Warsaw with an escort of a squadron of uhlans. On 17 February 1918, he fought the last skirmish at Łopatycze; afterwards, he sent the squadron back to Babruysk and made a solitary attempt to break through the frontline in a disguise. He was killed by Bolsheviks and armed peasants on 18 February 1918 near the Dub forester's house near Łuniniec. He was posthumously honoured with the Virtuti Militari Cross of the 5th class, the Cross of Independence with Swords and the Cross of Valour.

Płk Bolesław Mościcki na portrecie Konstantego Górskiego.

Colonel Bolesław Mościcki in a portrait painted by Konstanty Górski.

cbw.wp.mil.pl
CBW digital born

Antoni Purtal (drugi z lewej) wśród członków Pogotowia Bojowego Polskiej Partii Socjalistycznej, październik 1918 roku.

Antoni Purtal (second left) among members of the Combat Group of the Polish Socialist Party in October 1918.

Antoni Purtal (1895-1943)

Działacz Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS), pierwszy cywil odznaczony (11 listopada 1921 roku) Krzyżem Złotym Orderu Wojennego Virtuti Militari przez Józefa Piłsudskiego za zamach na naczelnika niemieckiej policji politycznej w Warszawie. W II Rzeczpospolitej urzędnik, radny, wiceprezydent miasta Łodzi.

W październiku 1918 roku Antoni Purtal wraz z Czesławem Trojanowskim dokonał udanego zamachu na dr. Ericha Schultze, naczelnika niemieckiej policji politycznej w Warszawie. 11 listopada 1918 roku uczestniczył w rozbrajaniu Niemców. Dwa dni później był w delegacji, która za zgodą Józefa Piłsudskiego zawiesiła czerwony sztandar Pogotowia Bojowego PPS na wieży Zamku Królewskiego w Warszawie. Był to wyraz wsparcia dla rządu Ignacego Daszyńskiego. Później A. Purtal brał udział w powstaniach śląskich, w tym walkach o Górę św. Anny.

Antoni Purtal (1895-1943)

Activist of the Polish Socialist Party, the first civilian honoured with the Gold Cross of the War Order of Virtuti Militari by Józef Piłsudski on 11 November 1921 for the assassination of the head of the German political police in Warsaw. In the Second Polish Republic, he was a clerk, a councillor, and the deputy mayor of the City of Łódź.

In October 1918, Antoni Purtal and Czesław Trojanowski made a successful attempt to assassinate Dr. Erich Schultze, the head of the German political police in Warsaw. On 11 November 1918, he participated in the disarmament of the Germans. Two days later, he was a member of the delegation that hoisted the red banner of the Combat Group of the Polish Socialist Party on the tower of the Royal Castle in Warsaw with the consent of Józef Piłsudski. This was a sign of support for Ignacy Daszyński's government. Later Antoni Purtal took part in the Silesian uprisings, including the battles for St. Anne Mountain.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

ks. bp dr Władysław Bandurski (1865-1932)

Biskup sufragan archidiecezji lwowskiej, honorowy kapelan Legionów Polskich, kawaler Orderu Virtuti Militari. Od listopada 1918 roku w Wojsku Polskim. Biskup polowy (generał dywizji) Wojska Polskiego od kwietnia 1919 roku. Uczestnik walk z Rosją bolszewicką, m.in. wyprawy na Wilno. Wielokrotnie spełniał posługę duszpasterską w obozach Legionów Polskich i na froncie, w czasie walk. Opiekował się polskimi uchodźcami i jeńcami na Węgrzech.

Jesienią 1918 roku wydał odezwę do żołnierzy:

Polska jak feniks wstaje z popiołów, wolna, niepodległa i zjednoczona. Orzeł Biały, więziony i okuty kajdanami przez potrójnych krwiożerczych sępów, rozpościera swe skrzydła ponad trzema dzielnicami, co niegdyś rozdarte, dziś jedno tworzyć mają ciało. (…) Wracajcie pod polski, demokratyczny, sprawiedliwy rząd. Nie ma już w Polsce Moskala, nie będzie wkrótce Niemca. Nie ma słupów granicznych pomiędzy Krakowem a Warszawą. Jest zjednoczona, Niepodległa, na sprawiedliwości oparta Polska. Ona na Was, jako dzieci swoje, czeka i na was woła! Polak sam na swej ziemi będzie panem! Aby to, co cudem nam się dostało w udziale, utrzymać, trzeba siły, solidarności, porządku i jedności!

Bishop Władysław Bandurski, PhD (1865-1932)

Suffragan bishop of the Lviv Archdiocese, the honorary chaplain of the Polish Legions, a recipient of the Virtuti Militari Order. From November 1918, he served in the Polish Army. He was the field bishop (major general) of the Polish Army from April 1919. He participated in fighting against Bolshevik Russia, including the Vilnius expedition. He often rendered pastoral service in camps of the Polish Legions and on the front during battles. He took care of Polish refugees and prisoners-of-war in Hungary.

In the autumn of 1918, he made an appeal to the soldiers:

Poland is rising like a phoenix from the ashes – she is free, independent and united. Once imprisoned and shackled by triple bloodthirsty vultures, she is spreading her wings over three districts that, once torn apart, are about to form one body today. (...) Come back under the rule of the Polish lawful democratic government. There are no Russians in Poland any more, and soon there will be no Germans, either. There are no border posts between Cracow and Warsaw. There is a united and independent Poland based on justice. She is waiting for you as her own children and is calling you! The Pole will be the master in his own land! To maintain what we have gotten by a miracle, we need strength, solidarity, order and unity!

Komendant Józef Piłsudski i ks. bp Władysław Bandurski przed kasynem 5 pułku piechoty w Lasku Polskim, 1916 rok.

Commandant Józef Piłsudski and Bishop Władysław Bandurski in front of the casino of the 5th Infantry Regiment in Lasek Polski, 1916.

W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI – WALKA

ON THE ROAD TO INDEPENDENCE – THE STRUGGLE

Ks. bp Władysław Bandurski.

Bishop Władysław Bandurski.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

NAJPRZEWIELEBNIEJSZY KSIĄDZ BISKUP

WŁADYSŁAW BANDURSKI

DO RODAKÓW

Niema nic trudniejszego dla ludzi, jak odważyć się być wolnym... Okuli sobie sami tysiące rozmaitych łańcuchów i dźwigają je wytrwale, ani wiedząc o tem, że ciężko im z temi brzemionami, iż przeszkadzają sobie niemi w wielu pracach i zamiarach, iż są jak w klatce uwięzieni.

Tak dźwigają ludzie więzy przesądów rozlicznych, wad, nawyknień, grzechów, nałogów, ciemnoty, słowem niezmierną ilość kajdan.

Powiedzcie zaś komu:

— Bracie!.. Zrzuć to wszystko! Odważ się być wolnym!.. to się oburzy i rozgniewa.

A dla czego?

Bo nie ma odwagi zerwać z życiem, do którego przywykł, bo duch ludzki przylega tak ryclio do nałogów i wad, jak przyrasta gałąź bluszczu do ścian i murów, które jej dały podporę....

Ludzie nawykają do niewolnictwa grzechu, łotrstwa, zniechęcenia, próżniactwa, zazdrości, gniewu... a wtedy tylko wydźwigną się z podobnych nałogów, kiedy odważą się stać wolnymi i rozpoczną wytrwałą walkę.

Tak samo dzieje się z niewolą narodu wobec wrogów.

Nawykają jednostki do obrozy; zdaje im się, iż lekka, nie gniecie, jeśli ran niema. Zdaje im się nie twarda, jeśli owita jakąś wstążką barwną. Zdaje im się, być musi, jeśli jej zdjąć nie można... a wtedy grozi narodowi najobydniejsza śmierć, śmierć moralna, śmierć w pohańbieniu, bo jak powiada wieszcz nasz Mickiewicz:

... Własne tylko upodlenie ducha
Nagina szyję wolnych — do łańcucha.

I cięższą walkę potrzeba poczynać tam, gdzie spodlonych nawyknieniem do obrozy, musi się wydźwignąć, niż tam, gdzie się staje do walki wprost w oblicze wroga i rzuca mu kajdany pod stopy jego hańbiciele.

Słusznie też wołał Kościuszko w odezwie swej, wydanej do narodu roku 1794, iż „pierwszy krok do zrzucenia niewoli, jest odważyć się być wolnym", bo ci, którzy istotnie odważą się nie dźwignąć więzów niewolnictwa, ci już wolnymi czują się w duchu i ci już szyi nie nagną nigdy do łańcucha.

Owo pojęcie „być wolnym", nie jest zupełnie jasno przez wszystkich rysowane.

Są, którzy sądzą, iż „być wolnym", to znaczy nie mieć kajdan na rękach i nogach, nie siedzieć za kratą, nie widzieć przed sobą żandarma z nabitym karabinem.

A jednak, jakże ciężka jest ta niewola, która nie kładzie kutych kajdan na ręce, nie zamyka więzienia i nie stawia żandarma przed okiem... tylko pełza jak gad zdradliwy... Sunie się podstępnie krok za krokiem, owija około serca potajemnie, szepce słowa lęku i trwogi i poddaństwa się zupełnego, każe się zaprzeć i wyrzec wszelkich myśli o przyszłości innej, jak jest dzisiejsza, hańbiąca teraźniejszość.

Ilu jest wśród nas, którzy sądzą, iż są najszczęśliwsi — wolni! a nie wiedzą, iż zaprzedali się w zupełne jarzmo niewolnictwa i niczem innem nie są, jak tylko upodlonemi jednostkami, które nachyliły szyję pod obrożę, ręką kata trzymaną.

— Jestem sobie wolny, powiada jeden — wypełnię, do czegom się obowiązał, zapłacą mi, spokojnie żyję, do niczego się nie mieszam.

— Co mnie tam rozmaite obce, dalekie obchodzą rzeczy, mówi inny... abym pracował w spokoju, żonie i dzieciom na życie dostarczył, to mi wystarczy.

— Po co zaczynać jakieś upominania się, stawiać żądania jakieś, może być potem gorzej — najlepiej zadowolić się tem, co jest... — znowu inne radzą głosy.

— Lepiej być w „rezerwie", może się nam z tej lub owej upiecze strony, — powiadają ostrożni i tchórzliwi.

Tak myśleli i mówili u nas w czasie pokoju, tak również odzywają się w czasie wojny, która powinna wszystkich nas przyprowadzić do przytomności i podjęcia roboty celem wyzbycia się niewoli i upodlenia ducha.

Tak myślą i mówią ci, którym się obroże w kark wpiły i którzy nie zdają sobie sprawy z tego, iż boją się odważyć na krok najpierwszy, najmniejszy... zerwanie bodaj jednej nitki z powroza niewolnictwa.

Tak postępując, niedyko, iż się niczem niewoli nie podcina, lecz owszem powiększa się ją i pomaga jej do wkorzenienia tak, iż ona zdaje się po jakimś czasie jakoby piastunką się stała i kołysała pohańbienia pieśnią do snu nigdy niezbudzonego. I są tysiące takich, którzy przeżyli lat dziesiątki, a ani razu nie pomyśleli o tem, iż oni są w niewoli... ani razu nie zastanowili się nad tem, co to znaczy odważyć się być wolnym, ani razu nie wyciągnęli ręki, ażeby zdjąć bodaj jedno pasemko z grubego powroza.

Tacy są nieszczęściem narodu, bo wszystkie wysiłki ludzi poświęcających się łamią i psują, bo leżą, jak głazy wrosłe w ziemię i zatrzymują ruch toczącej się fali.

Jedni czynią to teżwiednie, z braku świadomości, lub z nędzy.... Godni pożałowania i mogą się jeszcze dać otrudzić....: Lecz ci są najstraszniejszymi wrogami przyszłości naszej Ojczyzny — Polski, którzy wiedzą dobrze, co się dzieje w kraju, rozumieją doskonale, czem jest srom i nieszczęście niewoli, a nie chcą odważyć się być wolnymi, to im żal jednej chwili na poświęcenie się i pracę, bo im wygodnie paść ciało w takiem bytowaniu, bo uszy moją zatkane, ażeby echo jakiego jęku nie doleciało, bo odgrodzili się samolubstwem i obojętnością, aby nikt do nich nie zapukał i nie powołał ich do spełnienia jakiegoś obowiązku narodowego.

Tacy byli i wówczas, kiedy Kościuszko wzywał wszystkich do walki za wolność, tacy są ciągle, a niestety... takich dziś więcej, niż w czasach powstania r. 1831 i 1863, gdy większa, niż dziś, jednomyślność panowała w narodzie, większe, niż dziś, zjednoczenie Polaków, walczących z wrogiem o najwyższe dobro na ziemi: o wolność!

Ojciec, pasący się wygodnie pod jarzmem niewoli, wychowa synów na takie same marne jednostki... Matka, zadowolona, iż cicho i spokojnie dokoła, nauczy dzieci swoje żyć tak, ażeby nigdy spokoju nie zamącily.

I tak tworzą się gromady, które znów niczego nie chcą, tylko, ażeby była cisza, spokój i wygoda, ażeby można mieć drzemkę nienaruszoną i niezamąconą radość.

Więc, jakże się może dźwignąć Ojczyzna z niewoli, jeśli ma dzieci senne i nieżywe?

Jakże może naród zostać wolnym, jeśli nie ma odwagi do tego czynu?.. Tak... mówić o wolności, deklamować, śpiewać, odgrywać rolę bohaterów na scenach umiło tysiące, ale, ażeby wytrwale, z zaparciem się i poświęceniem szarpać ogniwa obrozy nas krępującej, na to ledwie setny, tysięczny rzuci się, a jeszcze go wszyscy inni potępiać poczną i zlebić a mrozić rozumem samolubów: po co? na co? dla kogo?. Nie pytały tak owe szeregi dzielnych bojowników, co — począwszy od konfederacji barskiej, przez powstanie r. 1831 i r. 1863 — ciągle pisali swój protest przeciw ciemiężcom barbarzyńskim, wołając o sprawiedliwości hasło, walcząc o prawa ducha, serca i myśli.

Nie pytały i, mimo dziesięciomiesięcznego, bohaterskiego zmagania się z okrutnym ciemiężcą północy, nie pytają tak tysiączne rzesze Legionów polskich, niczem ochotnie i dobrowolnie w bój krwawy z myślą wydźwignięcia Matki — Ojczyzny z grobu niewoli, z kajdan sromoty i wiodących cały naród ku wyzwoleniu z pod przemocy największego wroga.

Słowacki piękne wypowiedział zdanie:

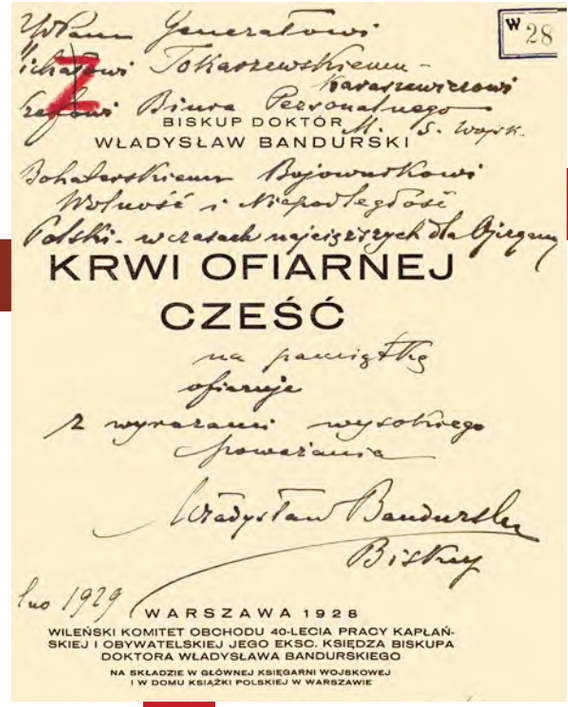
— „Ten, kto się pali sam — żar rozpalony ciska na serca drugich".

Istotnie, ten, kto ma ogień zapału, poświęcenia i miłości, ten drugich uczy poświęcać się, kochać i czynić wielkie rzeczy. Ten, kto się odważył być wolnym, uczy drugich targać więzy... a zimni, senni, leniwi, karmieni bezdusznem zniechęceniem, ci tylko zabijają ducha w narodzie i ci mogilę coraz większą sypią nad ciałem Matki.

Oby czyny bohaterskie Legionów Polskich były dla śpiących trupio... przebudzeń gromem, by już nie było sennych między nami i by palący się ofiarnie na ołtarzu najwyższego umiłowania Polski cisnęli na serca bratnie tak rozpalony żar, który zdoła przepalić dotychczasowe uprzedzenia, niezgodę, nieufność, samolubstwo, brak łączności, a zapalić w nich miłość ogólnego Narodowego Dobra, miłość najdroższej po Bogu rzeczy: WOLNOŚCI!

† Władysław Bandurski
Biskup Sufragan Lwowski

Odezwa ks. bp. Władysława Bandurskiego nawołująca do walki o wolność ojczyzny. Piotrków, 1916 rok.

BISKUP DOKTÓR
WŁADYSŁAW BANDURSKI

KRWI OFIARNEJ
CZEŚĆ

WARSZAWA 1928
WILEŃSKI KOMITET OBCHODU 40-LECIA PRACY KAPŁAŃSKIEJ I OBYWATELSKIEJ JEGO EKSC. KSIĘDZA BISKUPA DOKTORA WŁADYSŁAWA BANDURSKIEGO
NA SKŁADZIE W GŁÓWNEJ KSIĘGARNI WOJSKOWEJ I W DOMU KSIĄŻKI POLSKIEJ W WARSZAWIE

Strona tytułowa książki „Krwi ofiarnej cześć" z dedykacją autora, ks. bp. Władysława Bandurskiego dla gen. bryg. Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego.

The title page of the book "Krwi ofiarnej cześć" [Reverence for a Sacrifice of Blood] with a dedication from the author, Bishop Władysław Bandurski, to Brigadier General Michał Karaszewicz-Tokarzewski.

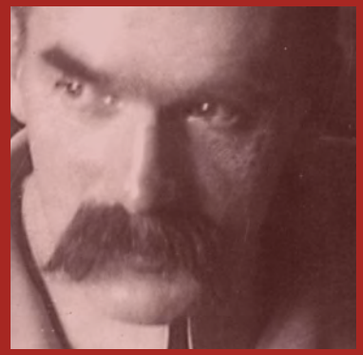

Komendant Józef Piłsudski i ks. bp Władysław Bandurski w okopach nad rzeką Styr. Wołyń, 1916 rok.

Commandant Józef Piłsudski and Bishop Władysław Bandurski in a trench over the Styr river. Volhynia, 1916.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

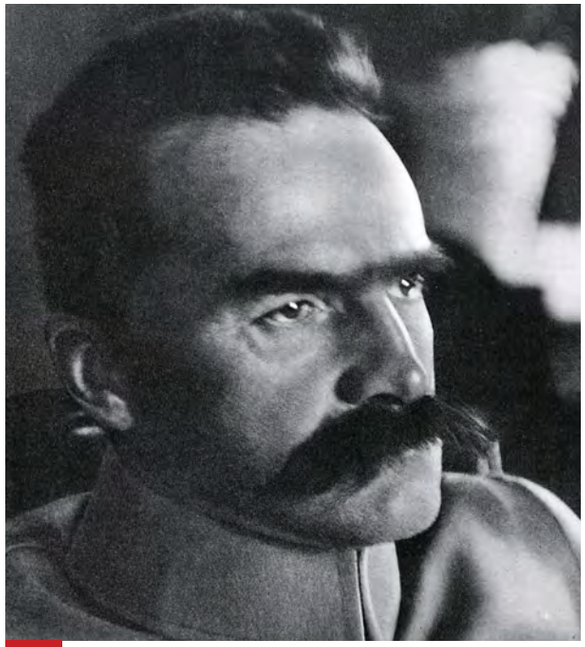
FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Komendant I Brygady Legionów Polskich Józef Piłsudski, 20 grudnia 1916 roku.

Commandant of the 1st Brigade of the Polish Legions Józef Piłsudski, 20 December 1916.

Józef Piłsudski (1867-1935)

Działacz społeczny i niepodległościowy, twórca Legionów Polskich walczących przeciwko Rosji u boku Austro-Węgier i Niemiec, polityk, mąż stanu, Naczelny Dowódca Wojska Polskiego, Naczelnik Państwa, Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, minister Spraw Wojskowych, premier (dwukrotnie), pierwszy Marszałek Polski.

W lipcu 1917 roku, gdy Legiony Polskie odmówiły złożenia przysięgi na wierność cesarzowi niemieckiemu, został aresztowany i uwięziony w twierdzy magdeburskiej. Od tego momentu jego popularność – jako ofiary prześladowań i symbolu walki Legionów z okupantem – jeszcze wzrosła. Uwolniony po wybuchu rewolucji w Niemczech, 10 listopada 1918 roku przybył do Warszawy. Następnego dnia Rada Regencyjna przekazała mu władzę wojskową i naczelne dowództwo nad tworzonymi siłami zbrojnymi. Po rozwiązaniu Rady 14 listopada Piłsudski objął także władzę cywilną w Królestwie Polskim. W wydanym tego dnia dekrecie zmienił nazwę państwa na Republika Polska. Dwa dni później notyfikował mocarstwom powstanie niepodległego państwa polskiego.

22 listopada 1918 roku objął funkcję Tymczasowego Naczelnika Państwa, zachowując naczelne dowództwo Wojska Polskiego. Najwyższą władzę w Polsce miał pełnić do czasu zwołania Sejmu Ustawodawczego. Dekret w sprawie wyborów do tego Sejmu wydał 28 listopada. Udzielił Komitetowi Narodowemu Polskiemu we Francji, na czele z Romanem Dmowskim i Ignacym Paderewskim, pełnomocnictwa do reprezentowania Polski na konferencji pokojowej kończącej I wojnę światową.

Józef Piłsudski (1867-1935)

Social and independence activist, the founder of the Polish Legions fighting against Russia at the side of Austria-Hungary and Germany, a politician, a statesman, Chief Commander of the Polish Army, Chief of State, Chief of the General Staff of the Polish Army, Minister of Military Affairs, Prime Minister (twice) and the first Marshal of Poland.

In July 1917, when the Polish Legions refused to swear a loyalty oath to the German Kaiser, he was arrested and imprisoned in the Magdeburg fortress. From that moment on, his popularity as a victim of persecutions and a symbol of the Legions' struggle against the occupier became even greater. Liberated after the outbreak of the revolution in Germany, he arrived in Warsaw on 10 November 1918. On the following day, the Regency Council handed over military power and the chief command of the armed forces being formed to Piłsudski. After the dissolution of the Council on 14 November 1918, Piłsudski also took over civil power in the Kingdom of Poland. In a decree issued on that day, he changed the name of the state to the Republic of Poland. Two days later, he announced the establishment of an independent Polish state to foreign powers.

On 22 November 1918, he assumed the function of Temporary Chief of State while retaining the chief command of the Polish Army. He was to hold supreme power in Poland until the Legislative Sejm was convened. On 28 November 1918, he issued a decree on elections to that Sejm. He empowered the Polish National Committee in France, with Roman Dmowski and Ignacy Paderewski as its key members, to represent Poland at the peace conference concluding World War I.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

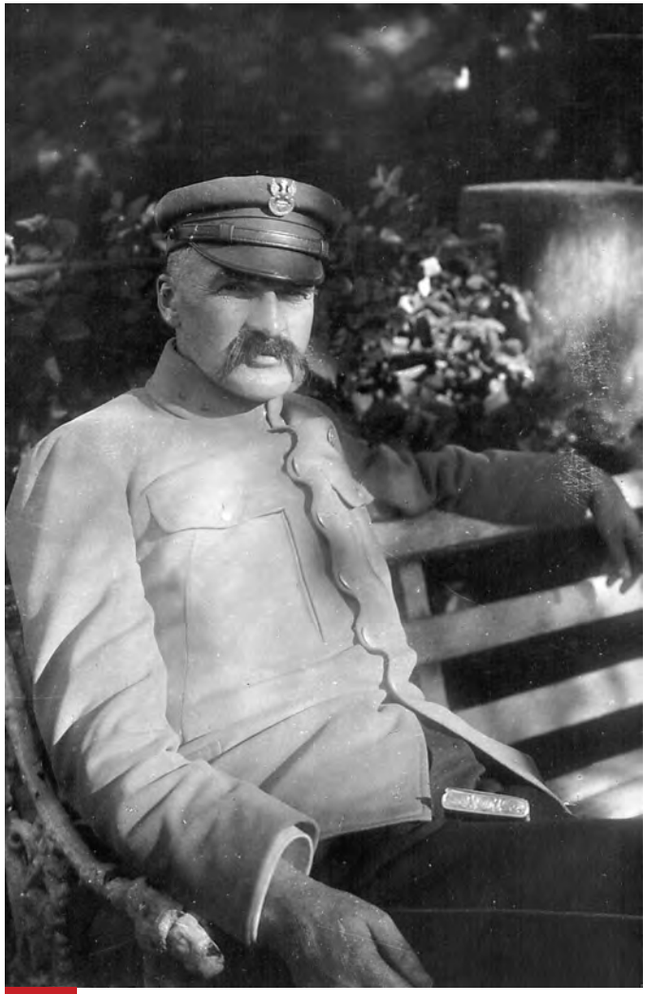
TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

Marszałek Józef Piłsudski przy pracy w Belwederze, 1920 rok.

Marshal Józef Piłsudski during work in the Belweder, 1920.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Marszałek Józef Piłsudski w parku belwederskim, 1920 rok.

Marshal Józef Piłsudski in Belweder Park, 1920.

Depesza do szefów mocarstw notyfikująca powstanie Państwa Polskiego. Warszawa, 16 listopada 1918 roku

Jako Wódz Naczelny Armii Polskiej pragnę notyfikować rządom i narodom wojującym i neutralnym istnienie Państwa Polskiego Niepodległego, obejmującego wszystkie ziemie zjednoczonej Polski. Sytuacja polityczna w Polsce i jarzmo okupacji nie pozwoliły dotychczas narodowi polskiemu wypowiedzieć się swobodnie o swoim losie. Dzięki zmianom, które nastąpiły w skutek świetnych zwycięstw armij sprzymierzonych – wznowienie niepodległości i suwerenności Polski staje się odtąd faktem dokonanym.

Państwo Polskie powstaje z woli całego narodu i opiera się na podstawach demokratycznych. Rząd Polski zastąpi panowanie przemocy, która przez sto czterdzieści lat ciążyła nad losami Polski – przez ustrój zbudowany na porządku i sprawiedliwości. Opierając się na Armii Polskiej pod moją komendą, mam nadzieję, że odtąd żadna armia obca nie wkroczy do Polski, nim nie wyrazimy w tej sprawie formalnej woli naszej. Jestem przekonany, że potężne demokracje Zachodu udzielą swej pomocy i braterskiego poparcia Polskiej Rzeczpospolitej Odrodzonej i Niepodległej.

Wódz Naczelny

- Piłsudski

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

- Filipowicz

A telegraph message announcing the establishment of the Polish State to heads of foreign powers. Warsaw, 16 November 1918

As Commander-in-Chief of the Polish Army, I wish to announce the existence of the Independent Polish State encompassing all territories of united Poland to fighting and neutral governments and nations. Until now, the political situation in Poland and the shackles of foreign occupation have not allowed the Polish nation to speak freely of its own fate. Thanks to changes resulting from excellent victories of the Allied forces, the restoration of Poland's independence is an accomplished fact from this moment on.

The Polish State is formed by the will of the entire nation and is based on democratic foundations. The Polish Government will replace the rule of violence that weighed down on the fate of Poland for 140 years with a system based on order and justice. Relying on the Polish Army under my command, I hope that no foreign army will enter the territory of Poland from this time on until we express our formal will in this respect. I am convinced that powerful Western democracies will provide help and brotherly support to the Resurrected and Independent Republic of Poland.

Commander-in-Chief

- Piłsudski

For the Minister of Internal Affairs

- Filipowicz

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

Naczelnik Państwa Józef Piłsudski z adiutantem, mjr. Bolesławem Wieniawą-Długoszowskim w otoczeniu oficerów Adiutantury Generalnej na schodach Belwederu, 1919 rok.

Chief of State Józef Piłsudski with his adjutant, Major Bolesław Wieniawa-Długoszowski, surrounded by officers of the General Adjutancy on the stairs of the Belweder Palace, 1919.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Powitanie Ignacego Jana Paderewskiego i jego żony Heleny na dworcu w Poznaniu, 26 grudnia 1918 roku.

Ignacy Jan Paderewski and his wife Helen being welcomed at the railway station in Poznań, 26 December 1918.

Ignacy Jan Paderewski (1860-1941)

Słynny pianista i kompozytor, działacz społeczny i polityczny, organizator ponad 300 koncertów na rzecz niepodległości Polski; w 1919 roku premier i minister spraw zagranicznych Rzeczpospolitej Polskiej.

W styczniu 1917 roku wręczył prezydentowi USA Thomasowi Woodrowowi Wilsonowi memoriał dotyczący konieczności odbudowy niepodległego państwa polskiego.

Jako przedstawiciel paryskiego Komitetu Narodowego Polskiego na terenie Stanów Zjednoczonych (od sierpnia 1917 roku) odegrał ogromną rolę w pozyskaniu Polonii amerykańskiej dla idei utworzenia wojska polskiego, walczącego po stronie koalicji. Zaowocowało to zgłoszeniem się 30 tysięcy ochotników, którzy z Ameryki dotarli do Armii Polskiej we Francji.

Działalność I. Paderewskiego spowodowała, że w orędziu prezydenta T. W. Wilsona do Kongresu Stanów Zjednoczonych z 8 stycznia 1918 roku znalazł się punkt 13: „Stworzenie niepodległego państwa polskiego na terytoriach zamieszkanych przez ludność bezsprzecznie polską, z wolnym dostępem do morza, niepodległością polityczną, gospodarczą; integralność terytoriów tego państwa powinna być zagwarantowana przez konwencję międzynarodową".

25 grudnia 1918 roku I. Paderewski przybył do Gdańska na pokładzie brytyjskiego krążownika „Concord". Następnego dnia przyjechał do zajętego przez Niemców Poznania. Jego wizyta wywołała wielką patriotyczną manifestację, stając się impulsem do wybuchu zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. Na początku 1919 roku został jednym z delegatów Polski na konferencję pokojową w Paryżu, kończącą I wojnę światową.

Ignacy Jan Paderewski (1860-1941)

Famous pianist and composer, a social and political activist, the organiser of more than 300 concerts for the independence of Poland; Prime Minister and Minister of Foreign Affairs of the Republic of Poland in 1919.

In January 1917, he gave U.S. President Thomas Woodrow Wilson a memorandum on the need for restoration of the independent Polish state.

As a representative of the Polish National Committee in Paris in the United States (from August 1917), he played an outstanding part in convincing Polish Americans of the benefits of creating a Polish army fighting at the side of the coalition forces. As a result of this, 30,000 volunteers left America to join the Polish Army in France.

Thanks to Paderewski's efforts, the Fourteen Points speech delivered by President T.W. Wilson to the U.S. Congress on 8 January 1918 included the following point 13: "An independent Polish state should be erected which should include the territories inhabited by indisputably Polish populations, which should be assured a free and secure access to the sea, and whose political and economic independence and territorial integrity should be guaranteed by international covenant".

On 25 December 1918, Paderewski arrived in Gdańsk aboard the British cruiser HMS Concord. On the following day, he arrived in German-occupied Poznań. His visit caused a huge patriotic manifestation, which became the impulse for the outbreak of the victorious Wielkopolska Uprising. At the beginning of 1919, he became one of Poland's delegates to the peace conference in Paris concluding World War I.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

Ignacy Jan Paderewski, 1914 rok.

Ignacy Paderewski in 1914.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Po środku od lewej: premier Ignacy Jan Paderewski, organizator amerykańskiej pomocy humanitarnej dla Polski, Herbert Hoover, minister spraw wewnętrznych Stanisław Wojciechowski i Naczelnik Państwa Józef Piłsudski w Belwederze w otoczeniu byłych żołnierzy I Kompanii Kadrowej Legionów Polskich, sierpień 1919 roku.

In the center from the left: Prime Minister Ignacy Jan Paderewski, an organiser of American humanitarian aid for Poland; Herbert Hoover, Minister of Internal Affairs Stanisław Wojciechowski, and Chief of State Józef Piłsudski in the Belweder Palace surrounded by former soldiers of the 1st Cadre Company of the Polish Legions, August 1919.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

Powitanie premiera Ignacego Jana Paderewskiego na dworcu w Warszawie po powrocie z Paryża, maj 1919 roku.

Prime Minister Ignacy Jan Paderewski being welcomed at the railway station in Warsaw after his return from Paris, May 1919.

Roman Dmowski i Ignacy Jan Paderewski podpisujący Traktat Wersalski, 28 czerwca 1919 roku.

Roman Dmowski and Ignacy Paderewski signing the Treaty of Versailles on 28 June 1919.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Roman Dmowski (1864-1939)

Działacz niepodległościowy, publicysta, polityk, współtwórca i główny ideolog ruchu narodowego.

15 sierpnia 1917 roku został prezesem założonego w Lozannie Komitetu Narodowego Polskiego, którego celem była odbudowa państwa polskiego przy pomocy państw Ententy (Francja, Wielka Brytania, Rosja) oraz objęcie opieką konsularną Polaków przebywających w krajach zachodnich. Komitet sprawował polityczne zwierzchnictwo nad tworzoną we Francji Armią Polską. 22 czerwca 1918 roku w Szampanii Roman Dmowski wręczył sztandary czterem pułkom tej Armii.

W sierpniu 1918 roku wyjechał z Paryża do Stanów Zjednoczonych, gdzie zabiegał o poparcie Polonii amerykańskiej dla idei niepodległości Polski. We wrześniu i listopadzie 1918 roku dwukrotnie spotkał się z prezydentem Stanów Zjednoczonych Thomasem Woodrowem Wilsonem.

Na początku 1919 roku Roman Dmowski wraz z Ignacym Paderewskim został delegatem Polski na konferencję pokojową w Paryżu kończącą I wojnę światową. 28 czerwca 1919 roku wspólnie z Paderewskim podpisał w imieniu Rzeczpospolitej Polskiej Traktat Wersalski.

Celem polityki polskiej w obecnej wojnie jest utworzenie niepodległego państwa polskiego w warunkach zapewniających mu całkowitą niezależność od sąsiadów i rolę mocarstwową w Europie. Tym warunkom może odpowiadać tylko państwo polskie zbudowane na obszarze trzech zaborów, oparte o Bałtyk z granicą na tyle na wschód posuniętą, żeby mogło posiadać 30-40 milionów ludności.

Roman Dmowski (sierpień 1917 roku)

Roman Dmowski (1864-1939)

Independence activist, a publicist, a politician, a co-founder and the main ideologist of the Polish nationalist movement.

On 15 August 1917, Dmowski became the president of the Polish National Committee established in Lausanne for the purpose of restoring the Polish state with help from Entente states (France, Great Britain, Russia) and providing consular service to Poles residing in Western countries. The Committee held political authority over the Polish Army being formed in France. On 22 June 1918, Roman Dmowski granted banners to four regiments of that Army.

In August 1918, he left Paris and arrived in the USA, where he campaigned for the support of the idea of Poland's independence among Polish Americans. In September and November 1918, he met U.S. President Thomas Woodrow Wilson twice.

At the beginning of 1919, Roman Dmowski and Ignacy Paderewski became Poland's delegates for the peace conference in Paris concluding World War I. On 28 June 1919, he signed the Treaty of Versailles on behalf of the Republic of Poland.

The aim of Polish policy in the current war is to create an independent Polish state in conditions ensuring its full independence from neighbours and the status of a great power in Europe. These conditions can be fulfilled only by a Polish state built in the territory of the three partitions, with access to the Baltic Sea and a border extending far enough to the east to include a population of 30-40 million-persons.

Roman Dmowski (August 1917)

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

Roman Dmowski, ok. 1905 roku.

Roman Dmowski, circa 1905.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

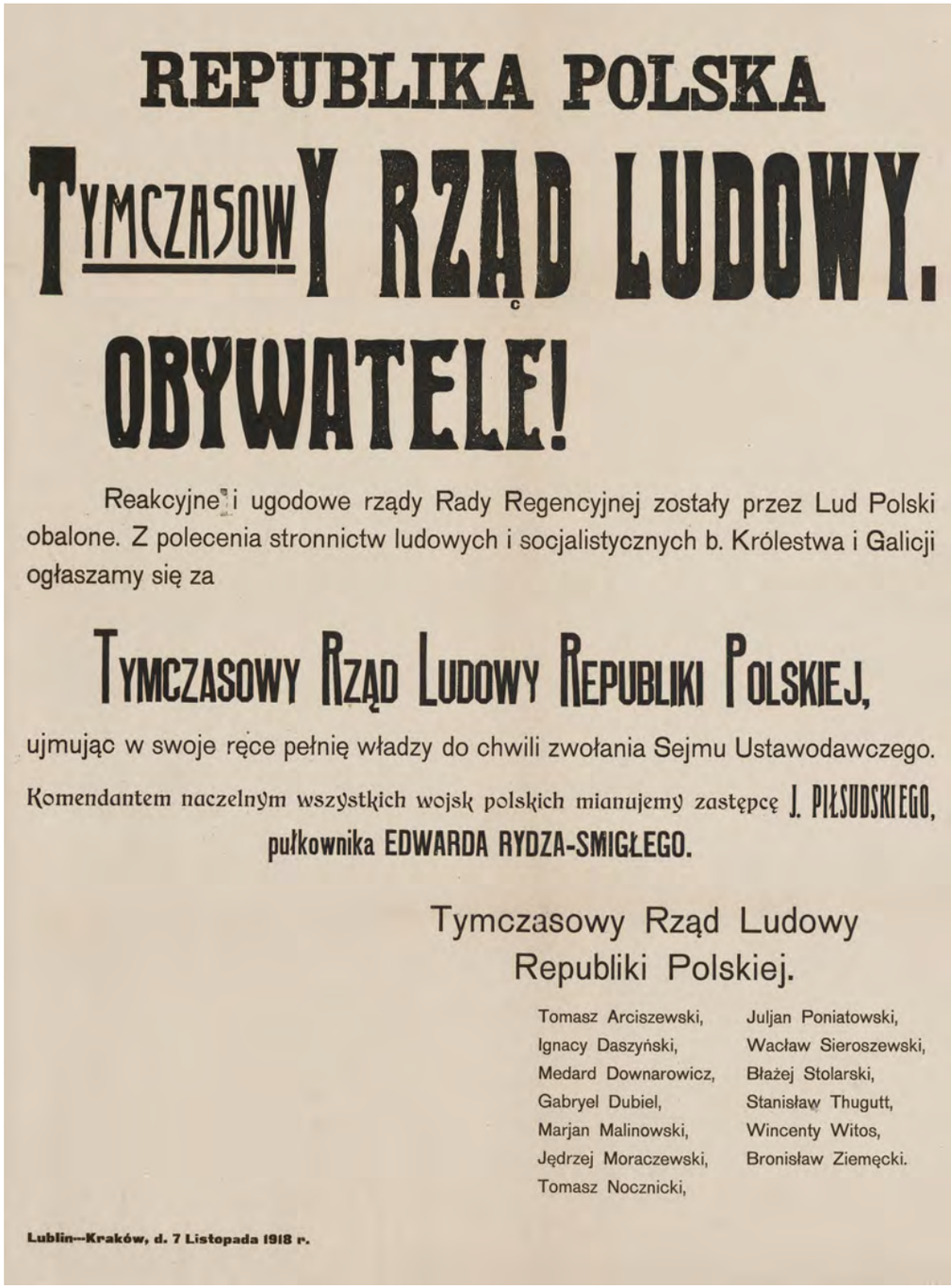
TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

Przewodniczący Komitetu Narodowego Polskiego Roman Dmowski podczas uroczystości wręczenia sztandaru 1 Pułkowi Strzelców Polskich Armii Polskiej we Francji. Okolice Villers-Marmery, 18 czerwca 1918 roku.

Chairman of the Polish National Committee Roman Dmowski during the ceremony of granting a banner to the 1st Polish Rifle Infantry of the Polish Army in France, the area of Villers-Marmery, 18 June 1918.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

REPUBLIKA POLSKA

TYMCZASOWY RZĄD LUDOWY.

OBYWATELE!

Reakcyjne i ugodowe rządy Rady Regencyjnej zostały przez Lud Polski obalone. Z polecenia stronnictw ludowych i socjalistycznych b. Królestwa i Galicji ogłaszamy się za

TYMCZASOWY RZĄD LUDOWY REPUBLIKI POLSKIEJ,

ujmując w swoje ręce pełnię władzy do chwili zwołania Sejmu Ustawodawczego.

Komendantem naczelnym wszystkich wojsk polskich mianujemy zastępcę J. PIŁSUDSKIEGO, pułkownika EDWARDA RYDZA-SMIGŁEGO.

Tymczasowy Rząd Ludowy
Republiki Polskiej.

Tomasz Arciszewski, Juljan Poniatowski,
Ignacy Daszyński, Wacław Sieroszewski,
Medard Downarowicz, Błażej Stolarski,
Gabryel Dubiel, Stanisław Thugutt,
Marjan Malinowski, Wincenty Witos,
Jędrzej Moraczewski, Bronisław Ziemęcki.
Tomasz Nocznicki,

Lublin—Kraków, d. 7 Listopada 1918 r.

Ignacy Daszyński (1866-1939)

Działacz socjalistyczny i niepodległościowy, poseł do parlamentu austriackiego w Wiedniu, współzałożyciel Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej, premier Tymczasowego Rządu Ludowego Rzeczypospolitej Polskiej, w II RP Marszałek Sejmu.

Wspierał powstawanie polskich organizacji wojskowo-niepodległościowych w Galicji, w tym Legionów Piłsudskiego.

28 maja 1917 roku głosował za wnioskiem Polskiego Koła Sejmowego stwierdzającym, że jedynym dążeniem narodu polskiego jest odzyskanie niepodległej i zjednoczonej Polski z dostępem do morza. Z jego inicjatywy polscy posłowie 2 października 1918 roku złożyli do parlamentu w Wiedniu wniosek, w którym domagali się przywrócenia niezawisłego państwa polskiego złożonego z ziem trzech zaborów, własnym wybrzeżem i Śląskiem.

7 listopada 1918 roku stanął na czele Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej w Lublinie. Na wiadomość o powrocie do Warszawy uwolnionego z Magdeburga brygadiera Józefa Piłsudskiego, podporządkował mu się wraz ze swymi ministrami.

14 listopada 1918 roku J. Piłsudski powierzył mu misję utworzenia rządu. Trzy dni później, po nieudanej próbie budowy koalicyjnego gabinetu, Ignacy Daszyński ustąpił na rzecz Jędrzeja Moraczewskiego.

Odezwa do obywateli wydana przez Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej 7 listopada 1918 roku. Ignacy Daszyński objął urząd premiera i ministra spraw zagranicznych.

Proclamation to citizens issued by the Provisional People's Government of the Republic of Poland on 7 November 1918. Ignacy Daszyński took office as the Prime Minister and Minister of Foreign Affairs.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Ignacy Daszyński (1866-1939)

Socialist and independence activist, Austrian MP in Vienna, co-founder of the Polish Social Democratic Party, prime minister of the Provisional People's Government of the Republic of Poland, Speaker of the Sejm of the Polish Republic.

Daszyński supported the creation of Polish military and independence organisations in Galicia, including the Polish Legions.

On 28 May 1917, he voted in favour of the motion of the Polish Sejm Circle stating that the sole intention of the Polish nation was to regain an independent, united Poland with access to the sea. On his initiative, on 2 October 1918, Polish MPs issued a request to the parliament in Vienna demanding the restoration of an autonomous Polish state composed of the parts of Poland subject to the three partitions, its own coastline and Silesia.

On 7 November 1918, he took office as the head of the Provisional People's Government of the Republic of Poland in Lublin.

Upon hearing the news of the return to Warsaw of Brigadier Józef Piłsudski released from Magdeburg, Daszyński subjected himself and the ministers to him.

On 14 November 1918, Piłsudski entrusted him with the mission to create a government. Three days later, after a failed attempt to build a coalition cabinet, Ignacy Daszyński resigned in favour of Jędrzej Moraczewski.

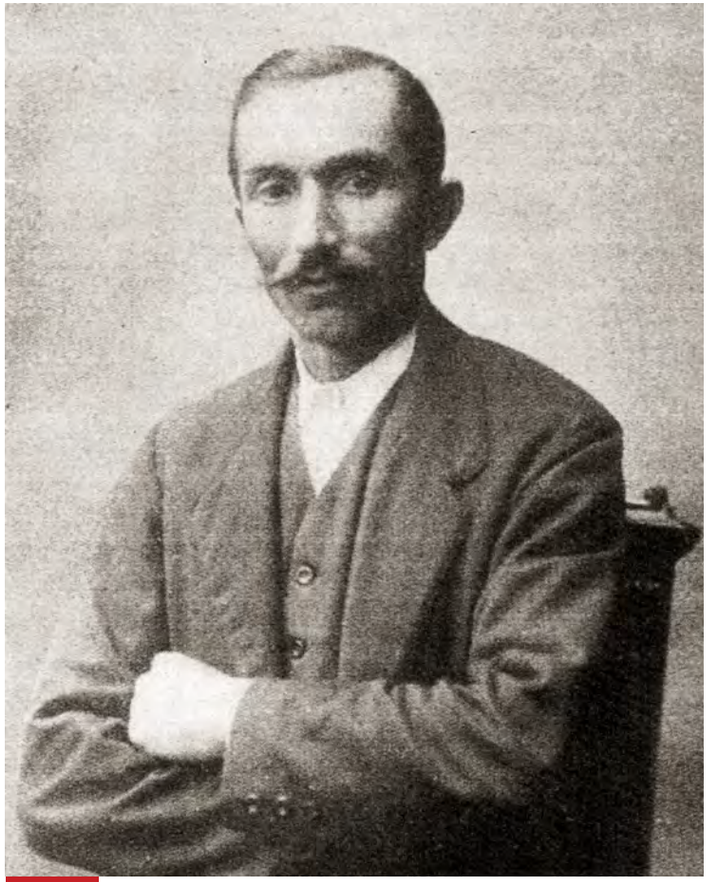
TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

Ignacy Daszyński, pod fotografią jego autograf.

Autograph of Ignacy Daszyński under the portrait photograph.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Wincenty Witos, lata dwudzieste XX wieku.

Wincenty Witos in the 1920s.

Wincenty Witos (1874-1945)

Polityk, działacz ruchu ludowego, poseł do galicyjskiego Sejmu Krajowego i parlamentu austriackiego w Wiedniu, trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polskiej.

W czasie I wojny światowej brał czynny udział w działalności Koła Polskiego w parlamencie wiedeńskim. Z jego inicjatywy 28 maja 1917 roku Włodzimierz Tetmajer zgłosił w imieniu Koła rezolucję domagając się odbudowy niepodległej i zjednoczonej Polski z dostępem do morza.

16 czerwca 1917 roku w wystąpieniu parlamentarnym skrytykował władze Austro-Węgier za tłumienie polskich dążeń niepodległościowych. Współpracował z działaczami niepodległościowymi, m.in. z Ignacym Paderewskim i Jędrzejem Moraczewskim. Na łamach tygodnika „Piast" popierał działania Józefa Piłsudskiego, w którym widział wodza przyszłego polskiego wojska.

28 października 1918 roku stanął na czele powstałej w Krakowie Polskiej Komisji Likwidacyjnej, która dwa dni później przejęła władzę na obszarze zachodniej Małopolski.

Odmówił udziału w utworzonym 7 listopada 1918 roku Tymczasowym Rządzie Ludowym Ignacego Daszyńskiego, uważając go za zbyt lewicowy (jego nazwisko wydrukowano wcześniej na rządowych odezwach bez jego zgody).

W grudniu 1918 roku został prezesem Zarządu Głównego Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast", pozostając na tym stanowisku do 1931 roku.

Wincenty Witos (1874-1945)

A politician, peasant movement activist, member of the Diet of Galicia and Lodomeria and the Austrian parliament in Vienna, three times prime minister of the Republic of Poland.

During World War I, he was active in the Polish Circle in the parliament in Vienna. On his initiative, on 28 May 1917, Włodzimierz Tetmajer issued a resolution on behalf of the Circle, demanding the restoration of an independent, united Poland with access to the sea.

On 16 June 1917, in a speech in parliament, he criticised the Austro-Hungarian authorities for suppressing Polish independence movements. He worked with independence activists, e.g. Ignacy Paderewski and Jędrzej Moraczewski. In the "Piast" weekly, he endorsed the efforts of Józef Piłsudski, whom he envisaged as the future commander of the Polish army.

On 28 October 1918, he took office as the chair of the Cracow-based Polish Liquidation Committee, which had taken command of Western Lesser Poland two days before.

He refused to participate in the Provisional People's Government created on 7 November 1918 by Ignacy Daszyński, perceiving it as too far left (his name had been printed on government proclamations without his consent).

In December 1918, he was appointed as the President of the Management Board of the Polish People's Party "Piast", which he remained until 1931.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Wojciech Korfanty (1873-1939)

Działacz niepodległościowy, pierwszy polski poseł z Górnego Śląska w parlamencie niemieckim od 1903 do 1912 roku i w roku 1918, a w latach 1903-1918 także w pruskim Landtagu (Sejmie Krajowym). Przywódca polityczny Górnego Śląska, faktyczny przywódca II i III Powstania Śląskiego, wydawca i publicysta. W Rzeczypospolitej Polskiej poseł do Sejmu.

W wystąpieniach parlamentarnych ostro krytykował politykę germanizacyjną Prus, domagając się większych swobód dla Polaków.

6 czerwca 1918 roku wygrał wybory uzupełniające do Reichstagu z dwukrotną przewagą nad niemieckim konkurentem. Zyskał nawet poparcie Niemców, mimo że opowiadał się za oderwaniem Śląska, Wielkopolski i części Pomorza od Cesarstwa Niemieckiego. 25 października 1918 roku wystąpił na forum parlamentu w Berlinie z głośnym żądaniem przyłączenia do państwa polskiego wszystkich ziem polskich zaboru pruskiego, ze Śląskiem, Mazurami, Warmią i Gdańskiem. Pod koniec 1918 roku zamieszkał w Poznaniu i w latach 1918-1919 był członkiem Naczelnej Rady Ludowej, stanowiącej rząd Wielkopolski podczas Powstania Wielkopolskiego.

TWÓRCY NIEPODLEGŁEJ

FOUNDERS OF INDEPENDENT POLAND

Wojciech Korfanty, 1922 rok.

Wojciech Korfanty in 1922.

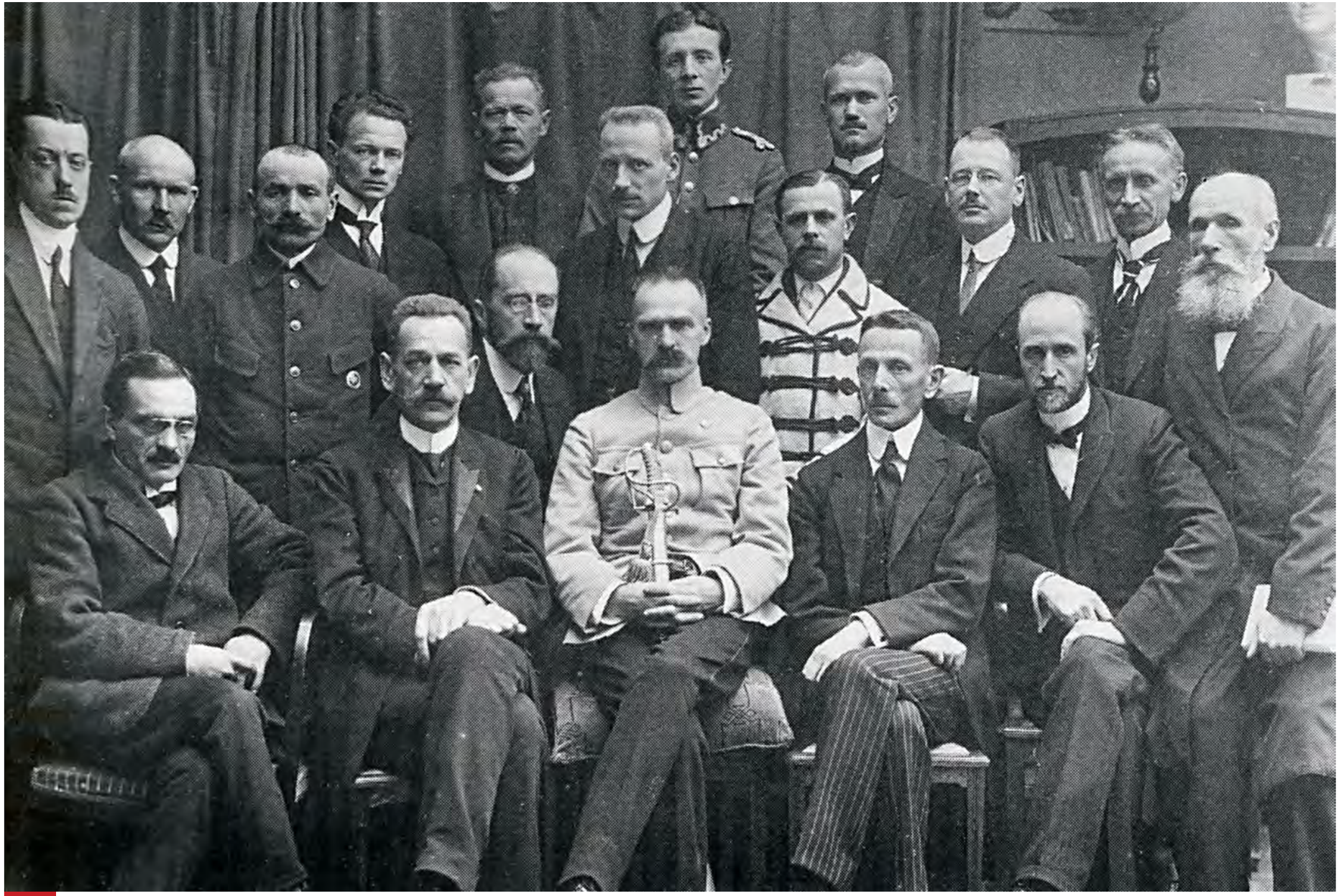
Wojciech Korfanty (1873-1939)

An independence activist, the first Polish MP from Upper Silesia in the German parliament from 1903 to 1912 and in 1918, member of the Prussian Landtag (National Assembly) between 1903-1918. A political leader of Upper Silesia, the actual leader of the Second and Third Silesian Uprisings, publisher and publicist. A member of the Polish Sejm in the Polish Republic.

In his speeches in parliament, he strongly criticised the Prussian Germanisation policy, demanding more freedoms for Poles.

On 6 June 1918, he won the by-elections to the Reichstag with twice as many votes as his German opponent. He was even supported by Germans, despite advocating the separation of Silesia, Greater Poland and part of Pomerania from the German Empire. On 25 October 1918, he gave a speech at the Berlin parliament, demanding that all Prussian Partition territories of Poland be restored to Poland, including Silesia, Masuria, Warmia, and Gdańsk. Towards the end of 1918, he moved to Poznań, and between 1918-1919, he was a member of the Supreme People's Council – the Wielkopolska government during the Wielkopolska Uprising.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Gabinet premiera Jędrzeja Moraczewskiego. Moraczewski drugi z lewej, centralnie Tymczasowy Naczelnik Państwa Józef Piłsudski.

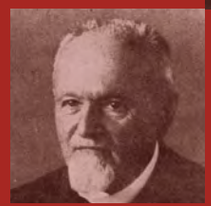
Prime Minister Jędrzej Moraczewski's Cabinet. Moraczewski (second from the left), Provisional Chief of State Józef Piłsudski (centre).

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

LUDZIE NIEPODLEGŁEJ

INDEPENDENCE ADVOCATES

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Wojciech Trąmpczyński, 1922 rok.

Wojciech Trąmpczyński in 1922.

Wojciech Trąmpczyński (1860-1953)

Polityk, prawnik, działacz Narodowej Demokracji. W Rzeczpospolitej Polskiej Marszałek Sejmu.

7 października 1918 roku wraz z innymi członkami Koła Polskiego w parlamencie niemieckim, m.in. Władysławem Seydą i Wojciechem Korfantym, zażądał włączenia Wielkopolski do powstającego państwa polskiego.

11 listopada został wybrany na przewodniczącego Rady Ludowej miasta Poznania. Kierował przygotowaniami do zwołania w Poznaniu 3 grudnia 1918 roku Polskiego Sejmu Dzielnicowego (dla ziem byłego zaboru pruskiego).

Po wyborach do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej w styczniu 1919 roku i dokooptowaniu do jego składu polskich posłów do Reichstagu, W. Trąmpczyński został wybrany Marszałkiem Sejmu i zrzekł się przynależności partyjnej.

Wojciech Trąmpczyński (1860–1953)

A politician, lawyer, National Democracy activist. A Speaker of the Sejm in the Polish Republic.

On 7 October 1918, together with other members of the Polish Circle in the German parliament, e.g. Władysław Seyda and Wojciech Korfanty, he demanded the incorporation of Greater Poland in the nascent Poland.

On 11 November, he was appointed as the President of the People's Council of the City of Poznań. He supervised the preparations for the convention of the Polish District Sejm (of the former Prussian Partition territories) in Poznań on 3 December 1918.

Following the elections to the Legislative Sejm of the Republic of Poland in January 1919 and co-opting Polish MPs of the Reichstag, W. Trąmpczyński was elected as the Speaker of the Sejm and cancelled his party membership.

Władysław Seyda (1863-1939)

Prawnik, działacz Narodowej Demokracji, w latach 1914-1918 zastępca przewodniczącego Koła Polskiego w parlamencie niemieckim.

Jako emisariusz Naczelnego Komitetu Narodowego brał udział w przygotowaniach do Powstania Wielkopolskiego. Od listopada 1918 roku był członkiem Komitetu Wykonawczego Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu, a w grudniu 1918 roku został jej komisarzem.

Władysław Seyda (1863-1939)

A lawyer, National Democracy activist, Deputy Chair of the Polish Circle in the German parliament in the years 1914-1918.

As the envoy of the Supreme National Committee, he participated in the preparations for the Greater Poland Uprising. A member of the Executive Committee of the Supreme People's Council from November 1918, appointed as the Commissar in December 1918.

Władysław Seyda (fotografia z lat dwudziestych).

Władysław Seyda in the 1920s.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Jędrzej Moraczewski (1870-1944)

Jeden z przywódców Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej, żołnierz I Brygady Legionów Polskich, poseł do austriackiego parlamentu w Wiedniu (1907-1918). W II Rzeczpospolitej Polskiej premier, poseł do Sejmu, wielokrotny minister.

W listopadzie 1918 roku jako przedstawiciel Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego wszedł w skład powstałej w Krakowie Polskiej Komisji Likwidacyjnej. Prowadził akcję przejmowania władzy w Galicji.

W utworzonym 7 listopada 1918 roku tymczasowym rządzie Ignacego Daszyńskiego został ministrem komunikacji.

17 listopada 1918 roku stanął na czele pierwszego rządu Republiki Polskiej, utworzonego na wniosek Józefa Piłsudskiego. Rząd ten przygotował projekt ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego, ogłoszonej dekretem Tymczasowego Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego 28 listopada 1918 roku. Wybory miały być tajne, bezpośrednie, równe, powszechne (obwejmujące także kobiety) i proporcjonalne.

Rząd J. Moraczewskiego ustanowił również ośmiogodzinny dzień pracy, zagwarantował legalność związków zawodowych i prawo do strajku, wprowadził inspekcję pracy, ubezpieczenia chorobowe, ochronę lokatorów i uchwalił dekret o walce z paskarstwem. 16 stycznia 1919 roku Jędrzej Moraczewski podał się do dymisji wraz z ministrami swego rządu.

Jędrzej Moraczewski (1870–1944)

One of the leaders of the Polish Social Democratic Party, soldier of the First Brigade of the Polish Legions, member of the Austrian parliament in Vienna (1907-1918). Prime minister, member of the Sejm and multiple minister of the Polish Republic.

In November 1918, he joined the Polish Liquidation Committee created in Cracow as a representative of the Polish Social Democratic Party of Galicia and Cieszyn Silesia. He coordinated the process of taking over power in Galicia.

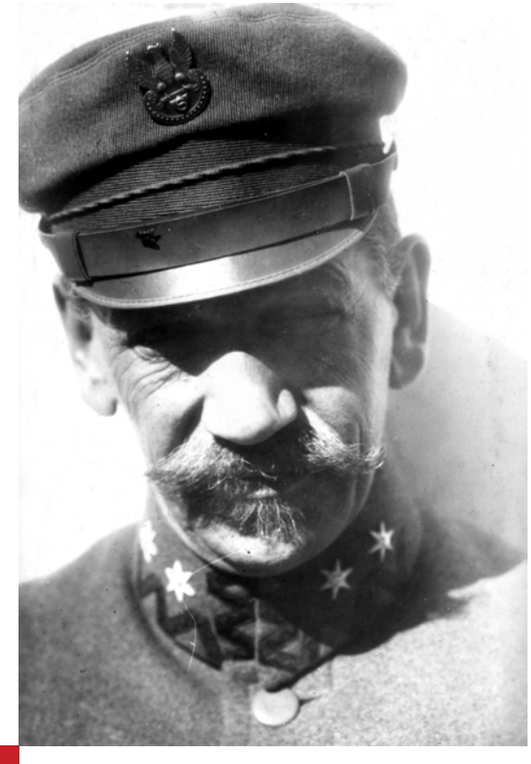
He was the Minister of Communication in the Provisional People's Government of Ignacy Daszyński formed on 7 November 1918.

On 17 November 1918, he was appointed as the head of the first Polish Republic government initiated by Józef Piłsudski. The government developed a voting system for the Legislative Sejm, which was decreed by Provisional Chief of State Józef Piłsudski on 28 November 1918. Elections were designed to be anonymous, direct, equal, universal (allowing women to vote) and proportional.

J. Moraczewski's government also ordained an eight-hour working day, guaranteed the lawfulness of trade unions and the right to strike, introduced labour inspection, sickness insurance, protection of tenants, and decreed a war on profiteering. On 16 January 1919, Jędrzej Moraczewski and all his ministers tendered their resignation.

LUDZIE NIEPODLEGŁEJ

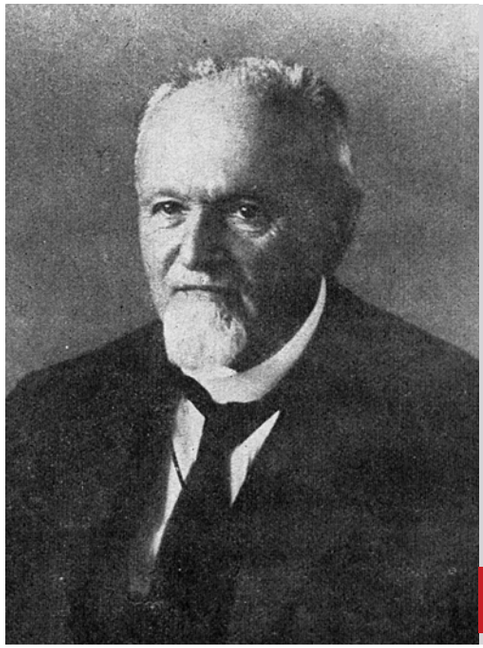
INDEPENDENCE ADVOCATES

Jędrzej Moraczewski w mundurze legionowym.

Jędrzej Moraczewski in a legionnaire uniform.

cbw.wp.mil.pl
CBW digital born

Ks. Franciszek Michejda (1848-1921)

Pastor ewangelicki, działacz narodowy i społeczny, redaktor dwumiesięcznika „Ewangelik", dwutygodnika „Przyjaciel Ludu", „Dziennika Cieszyńskiego" i in.

Pod koniec pierwszej wojny światowej walczył o pozostawienie całego Śląska Cieszyńskiego przy Polsce. W październiku 1918 roku w imieniu duchowieństwa ewangelickiego złożył oświadczenie o uznaniu władzy Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego. W grudniu 1918 roku opracował memoriał do Rady Najwyższej w Paryżu w sprawie polskości Śląska. Dzięki niemu zbory ewangelickie z tego terenu zostały połączone z konsystorzem warszawskim.

Ks. Franciszek Michejda.

Rev. Franciszek Michejda (1848-1921)

An evangelical pastor, national and social activist, editor of the bimonthly "Ewangelik", biweekly "Przyjaciel Ludu", daily "Dziennik Cieszyński", etc.

Towards the end of World War I, he campaigned for leaving the entire Cieszyn Silesia in Poland. In October 1918, on behalf of the evangelical clergy, he issued a statement declaring the authority of the National Council of the Duchy of Cieszyn. In December 1918, he wrote a memorial to the Supreme Council in Paris regarding the Polish background of Silesia. On his initiative, the evangelical churches from that area were joined to the Warsaw Consistory.

Rev. Franciszek Michejda.

Jan Smulski (1867-1928)

Działacz polonijny w Stanach Zjednoczonych, członek Związku Narodowego Polskiego, prezes Fundacji na rzecz Polskich Ofiar Wojny w okresie I wojny światowej.

Był jednym z głównych inicjatorów zwołania w Detroit w sierpniu 1918 roku Sejmu Wychodźstwa Polskiego, na który przybyli Ignacy Jan Paderewski i Roman Dmowski. Poparł apel I. Paderewskiego do Polonii o utworzenie dziesięciomilionowego Funduszu Narodowego, przeznaczonego na działania polityczne i charytatywne. Przesyłał duże kwoty z Funduszu (np. 350 tys. dol. od listopada 1918 roku do stycznia 1919 roku) dla Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu.

Jan Smulski (1867-1928)

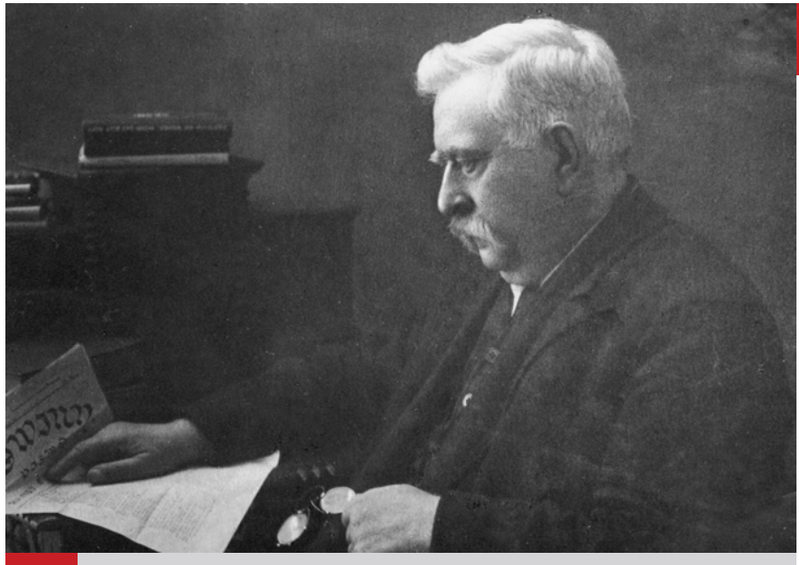
A Polish diaspora activist in the U.S., member of the Polish National Alliance, president of the Foundation for Polish Victims of World War I.

He was among the main initiators of the meeting of the Parliament of Polish Immigrants in Detroit in August 1918, attended by Ignacy Jan Paderewski and Roman Dmowski. He supported Paderewski's appeal to the Polish diaspora to create a ten million dollar National Fund earmarked for political activities and charity. He sent large amounts from the Fund (e.g. USD 350,000 from November 1918 to January 1919) to the Polish National Committee in Paris.

Jan Smulski.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Alfons Parczewski.

Alfons Parczewski.

Alfons Parczewski (1849-1933)

Prawnik, historyk, regionalista, społecznik, poseł do Dumy (niższa izba parlamentu rosyjskiego) w latach 1906-1912.

W 1917 roku członek Komisji Sejmowo-Konstytucyjnej Tymczasowej Rady Stanu; w 1918 roku wybrany do Rady Stanu; w 1919 roku opracował memoriał na konferencję pokojową w Paryżu w sprawie zachodniej granicy Polski, upominając się o Santok i Drezdenko.

Alfons Parczewski (1849-1933)

A lawyer, historian, regionalist, social activist, MP in the State Duma (Lower House of the Russian parliament) between 1906-1912.

In 1917, a member of the Sejm and Constitution Committee at the Provisional Council of State; in 1918 elected to the Council of State; in 1919, he prepared a memorial to the Paris Peace Conference on the Polish western border, laying a claim for Santok and Drezdenko.

Aleksander Wincenty Jan Skarbek.

Aleksander Wincenty Jan Skarbek.

LUDZIE NIEPODLEGŁEJ

INDEPENDENCE ADVOCATES

Aleksander Wincenty Jan Skarbek (1874-1922)

Działacz Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego, poseł do galicyjskiego Sejmu Krajowego i parlamentu austriackiego w Wiedniu.

28 października 1918 roku wszedł wraz z Wincentym Witosem i Ignacym Daszyńskim w skład prezydium powołanej wówczas w Krakowie Polskiej Komisji Likwidacyjnej. Odegrał istotną rolę w czasie przejęcia władzy od Austriaków, biorąc udział w rozbrajaniu żołnierzy. Wiele lat później W. Witos wspominał: „Jemu w wielkiej mierze zawdzięczać należy, że zajęcie Krakowa dokonało się tak gładko i szybko".

Aleksander Wincenty Jan Skarbek (1874-1922)

An activist of the National Democratic Party, MP in the Diet of Galicia and Lodomeria and the Austrian parliament in Vienna.

On 28 October 1918, together with Wincenty Witos and Ignacy Daszyński, the three took office as the Praesidium of the Polish Liquidation Committee established in Cracow. He played an important role at the time of the take-over of power from Austria by helping disarm soldiers. Years later, Wincenty Witos recalled: "Thanks to him, the take-over of Cracow went smoothly and swiftly".

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Eugeniusz Romer, lata dwudzieste XX wieku.

Eugeniusz Romer in the 1920s.

Eugeniusz Romer (1871-1954)

Geograf i kartograf, autor wielkiego atlasu ziem polskich zatytułowanego „Geograficzno-statystyczny atlas Polski". Atlas został opracowany w czasie I wojny światowej i przedstawiał Polskę pod względem fizjograficznym, narodowościowym, gospodarczym i kulturalnym. Miał ogromne znaczenie dla przyszłych pertraktacji pokojowych w sprawie granic odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej. Jak pisał Eugeniusz Romer: „Chodziło bowiem o podstawowe zagadnienia zupełnie pomijane dotychczas przez świat, a tym bardziej zaborców: dokąd sięgają Polacy, gdzie są w większości, na jakim obszarze są rozsiani, a na jakim wyraźnie zostali zepchnięci, gdzie są dużą, dominującą siłą kulturalną, gospodarczą, organizacyjną".

22 grudnia 1918 roku Eugeniusz Romer wyjechał do Paryża, gdzie do połowy października następnego roku pracował jako ekspert do spraw geograficznych przy delegacji polskiej na paryskiej konferencji pokojowej, kończącej I wojnę światową. Jeden z jej amerykańskich uczestników o atlasie E. Romera powiedział, że jest to „najlepszy z dobrych uczynków, jaki zrobiono dla sprawy polskiej".

Eugeniusz Romer (1871-1954)

Geographer and cartographer, author of the great atlas of Polish lands called the "Geographical and Statistical Atlas of Poland". This atlas was prepared during World War I and presented Poland's physiography, nationalities, economy and culture. It contributed significantly to future peace talks regarding the borders of the reborn Polish Republic. Romer wrote about his work: "The point was to focus on the fundamental issues so far completely overlooked by the world, let alone the invaders: the extent of the Polish people, where they are centred, the area they cover, where they were suppressed, where they are a large, dominant cultural, economic, and organisational force".

On 22 December 1918, Eugeniusz Romer left for Paris, and until mid-October next year, he worked there as a geography expert for the Polish delegation at the Paris Peace Conference, which put an end to World War I. One of the American participants commented on Romer's atlas that it was "one of the best deeds done for the Polish cause".

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

Geograficzno-statystyczny

ATLAS POLSKI

redagowany i opracowany przez

Dra Eugeniusza Romera

profesora geografii Uniwersytetu lwowskiego

ze współudziałem licznych współpracowników.

Nakładem

Polskich Spółek Oszczędności i Pożyczek

pozostających

pod Patronatem

Wydziału Krajowego.

□ □ □

B-1247

1916.

Warszawa i Kraków

Gebethner i Wolff.

Zakład Kartograficzny Freytaga i Berndta.

Drukarnia A. Holzhausena.

Geographisch-statistischer

Atlas von Polen

redigiert von

Dr. Eugen von Romer,

Professor der Erdkunde an der Universität in Lemberg

unter Mitwirkung mehrerer Fachmänner

herausgegeben

von den

Polnischen Spar- und Vorschuß-Vereinen

unter dem Patronate

des

galizischen Landesausschusses.

□ □ □

Atlas de la Pologne

(Géographie et Statistique)

rédigé et publié par

Eugéne de Romer,

docteur ès lettres, Professeur de géographie à l'Université de Léopol,

en collaboration avec plusieurs savants.

Édité par

les Associations polonaises d'épargne et de crédit

sous les auspices

de la

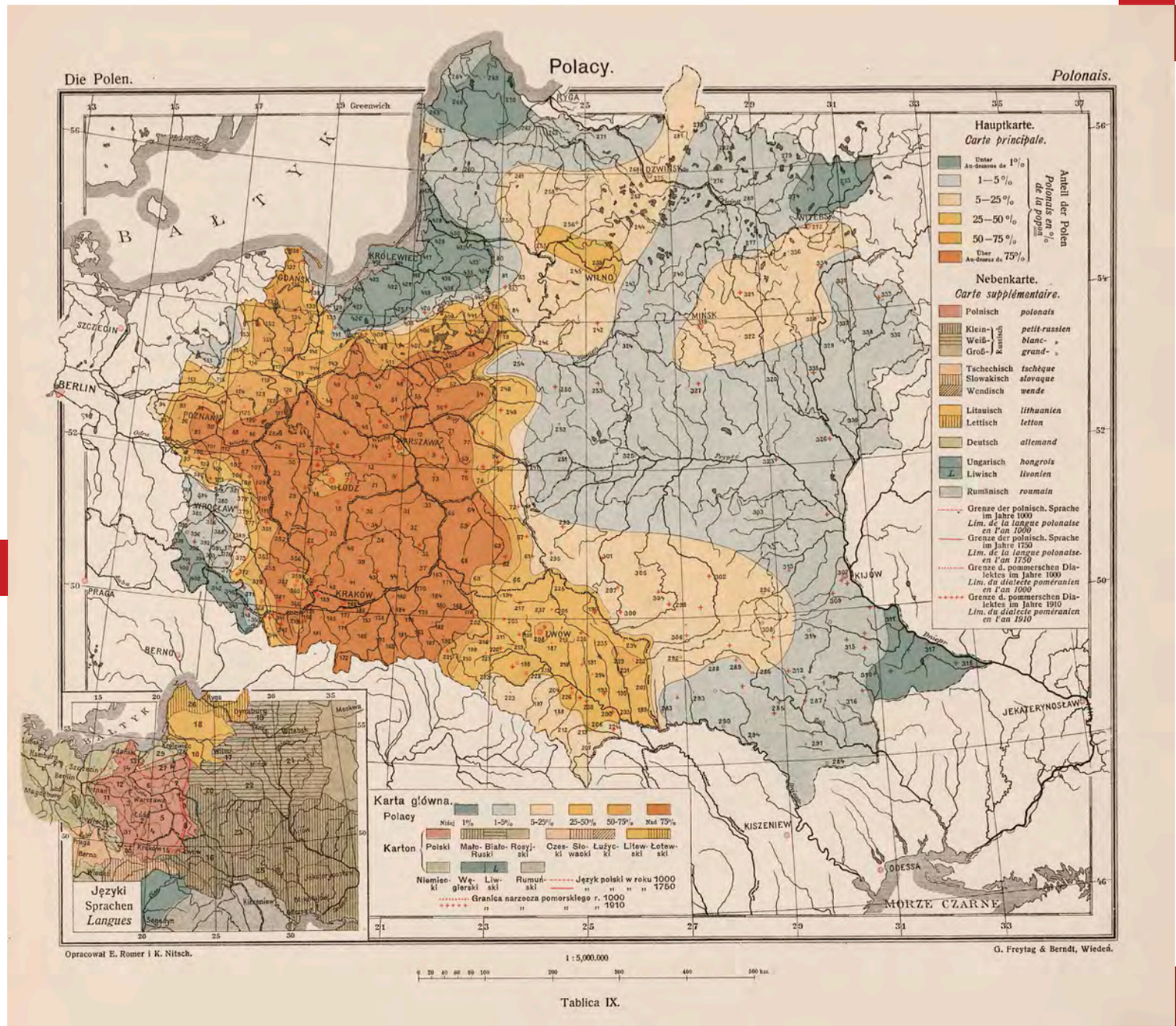
Diète provinciale de la Galicie.

□ □ □

Strona tytułowa „Geograficzno-statystycznego atlasu Polski" , 1915 rok.

Maps from Eugeniusz Romer's atlas "Polish Congress Atlas", publ. Lviv–Warsaw 1921.

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

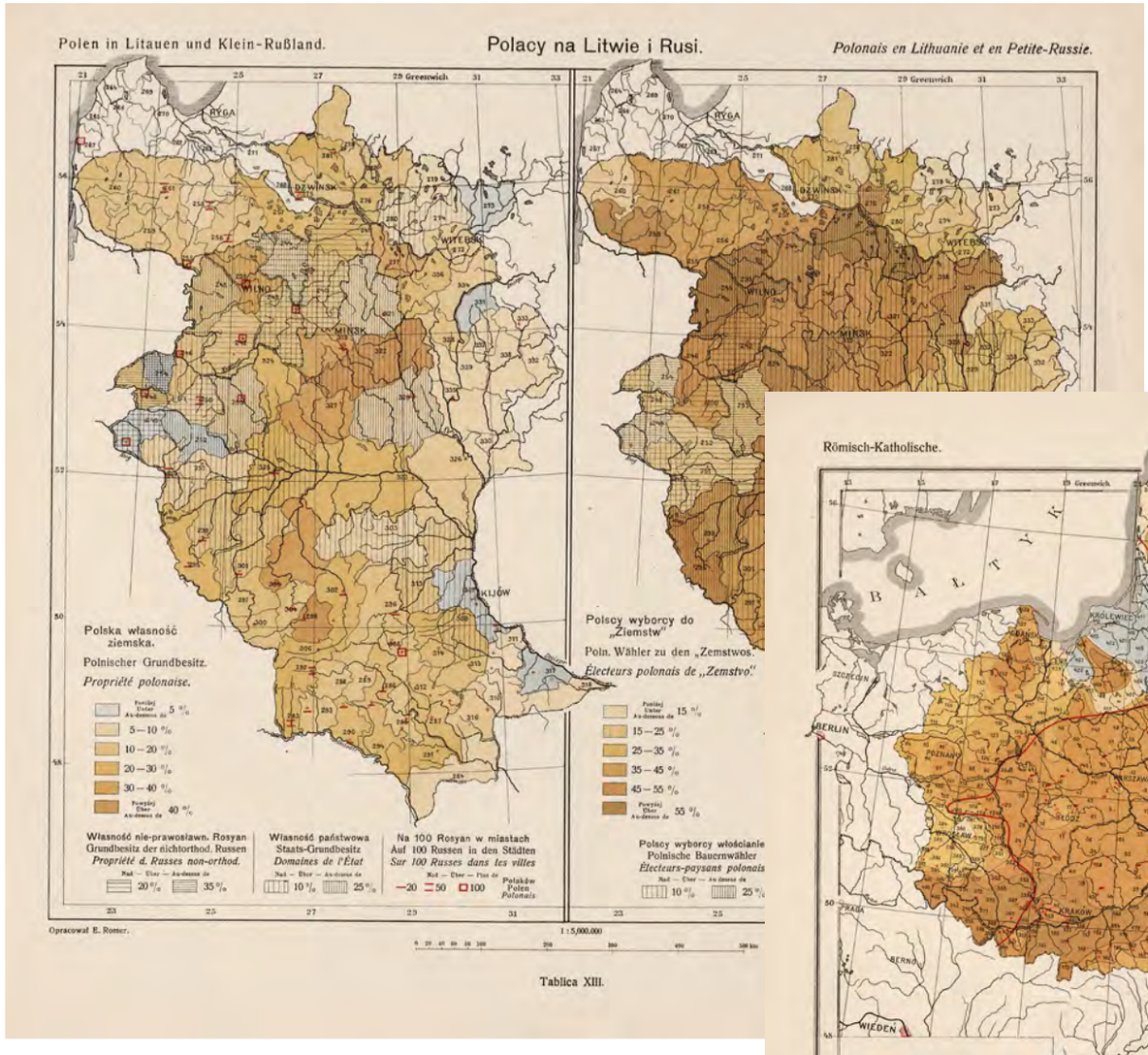

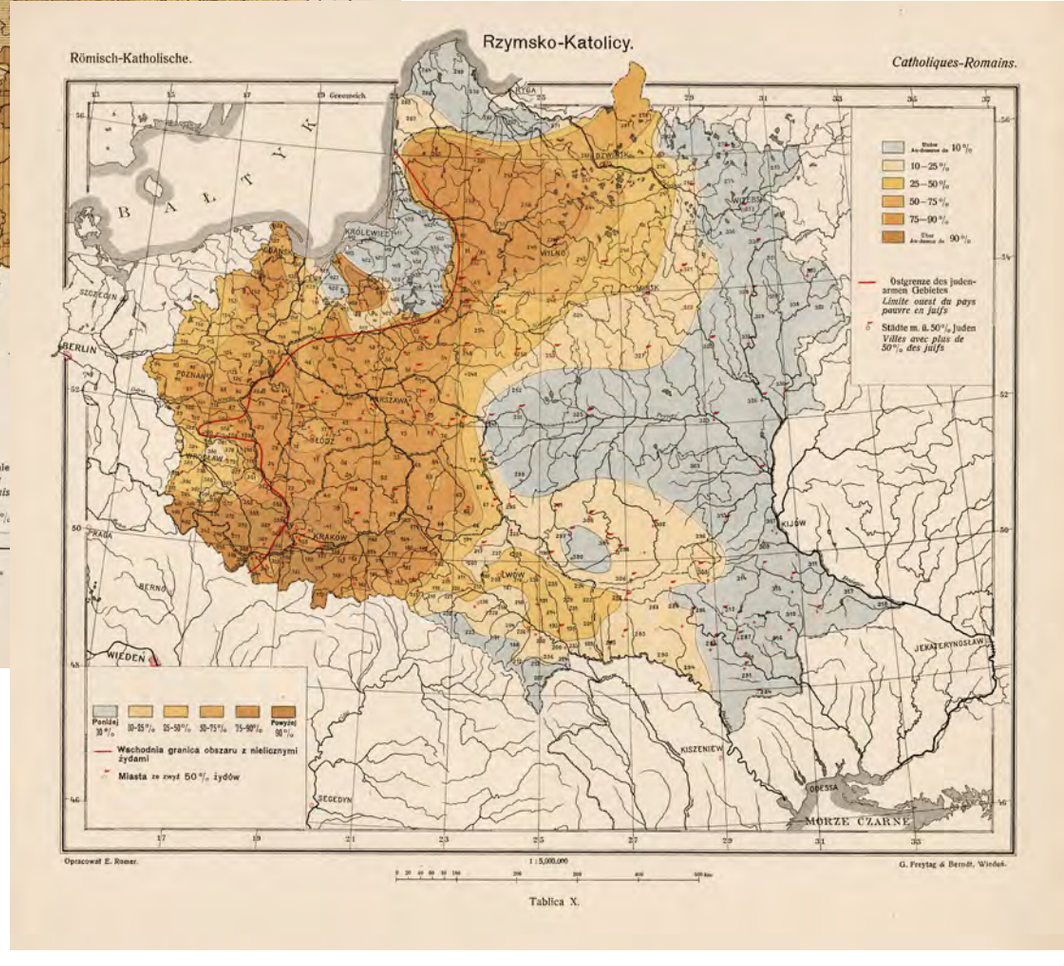
Tablica IX.

Mapy z atlasu Eugeniusza Romera „Polski atlas kongresowy", wyd. Lwów-Warszawa 1921.

Maps from Eugeniusz Romer's atlas "Polish Congress Atlas", publ. Lviv–Warsaw 1921.

digital born

Mapy z atlasu Eugeniusza Romera „Polski atlas kongresowy", wyd. Lwów-Warszawa 1921.

Maps from Eugeniusz Romer's atlas "Polish Congress Atlas", publ. Lviv–Warsaw 1921.

cbw.wp.mil.pl
CBW digital born

profesjonalna obsługa **bogaty księgozbiór** sprawdzona informacja przestronne wnętrza

CENTRALNA BIBLIOTEKA WOJSKOWA

im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

WYPOŻYCZALNIA I CZYTELNIA

DNI POWSZEDNIE W GODZINACH 9^{00}-19^{00}
W SOBOTY W GODZINACH 9^{00}-15^{00}

CZYTELNIA ZBIORÓW SPECJALNYCH

DNI POWSZEDNIE W GODZ. 9^{00}-15^{00}

Warszawa, ul. Ostrobramska 109,

patriotyzm wzrasta w sercu, honor w duszy, bohaterstwo w walce .... informacja, wiedza, pasja wśród lektur

Żołnierzu! Cywilu! Zostań Czytelnikiem CBW!

Nowoczesna biblioteka dla pasjonata i każdego spragnionego informacji i wiedzy...

CBW.WP.MIL.PL

cbw.wp.mil.pl
CBW
digital born

SŁUŻYMY NIEPODLEGŁEJ

Centralna Biblioteka Wojskowa
im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

Partnerzy
Partners

ŁAZIENKI KRÓLEWSKIE

TVP HISTORIA

Partroni medialni
Media Partners

TVP 3 WARSZAWA

25 LAT TVP POLONIA

TYDZIEŃ POLSKI
NA WYSPACH BRYTYJSKICH OD 1959 | W KAŻDY PIĄTEK

Polska Zbrojna

HISTORIA Polska Zbrojna

RADIO POLSKA LIVE
WWW.POLSKALIVE.PL